

مذاکرات مجلس شورای ملی

صوت مشروح مذاکرات مجلس روز شنبه (۸) اسفند ماه ۱۳۴۶

فهرست مطالب:

- ۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲ - ادامه مذاکره در کلیات و مواد گزارش شور
- اول کمیسیون بر نامه راجع به برنامه چهارم عمرانی کشور .
- ۳ - اعلام وصول و قرائت يك فقره لایحه قانونی از مجلس سنا .
- ۴ - قرائت دستور و تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه .

مجلس ساعت ۴ و ۱/۳ بعد از ظهر بریاست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان :

حق شناس - کریم بخش سعیدی - معزی - دکتر رضوانی - دکتر حبیب اللهی - مهندس اخوان - غلام بابکان - دکتر سعید حکمت - دکتر وفا - مهندس یار محمدی - دکتر رهنوردی - مافی .

غائب بدون اجازه

آقای رضوی .

غائبین مریض - آقایان :

ادب سمعی - بختیار بختیارها - اصولی - پرویزی - فیروزاده - دکتر یگانگی .

۲ - ادامه مذاکره در کلیات و مواد گزارش شور اول

کمیسیون بر نامه راجع به برنامه چهارم عمرانی کشور

رئیس - وارد دستور میشود بم کلیات لایحه برنامه چهارم عمرانی کشور مطرح است ، آقای دکتر مهندس بفرمائید .

دکتر مهندس - مجدداً با اجازه مقام ریاست و همکاران محترم عرایض بنده نیمه تمام ماند و آن وقتی که صحبت از محوریت های قبل از انقلاب بود و تأسیف و تأثری که هر ایرانی باک نژاد میتواند با آن وضع قبل از انقلاب داشته باشد متأسفانه با جار و جنجال بعضی از دوستان مواجه شدیم و جلسه تمام شد در حال آنچه که مسلم است برای بنده و هر ایرانی باک نژاد در عین حال تأثر انگیز است و قتیکه فکر نکنیم تا چند سال قبل از انقلاب بانوان در سطح دیوانگان قرار داشتند و وقتیکه فکر کنیم و بیاد بیاوریم که میلیونها مردم

زحمتکش رعیت در جنگال خونخوار عده‌ای مالک بی‌انصاف قرار داشتند و بهمین ترتیب بود وضع کارگران زحمتکش این مملکت که در چه وضعی زندگی میکردند و با چه وضعی روبرو بودند این عوامل بود که قلب هر ایرانی را متأثر میکرد و نزد بیگانگان ما را سرشکسته میکرد و حال آنکه این مجلس انقلاب تشکیل میشود در آن ازن بن کارگر، روشنفکر، طبیب و از هر دسته دیگری کار میکنند (صحیح است) برای بهبود مملکت و به ثمر رساندن انقلاب و مسب سر بلندی ما در همه جای دنیا است ما الآن در دنیا سرفرازیم و به این غرور ملی مان و به این ایرانی بودن خودمان افتخار میکنیم (صحیح است) که در هری داریم که در دنیا پیشوای مبارزه با بیسوادی شناخته شده (صحیح است) من خیال میکنم و در این خیال یقین دارم که حقیقتی است که اگر پادشاه امروز مادر ادوار گذشته بر گذشتگان ما سلطنت میکرد امروز وضع ما این نبود ولی همانطور که عرض کردم عوامل مختلف دست بدست هم داد و وضعی برای ما بوجود آورد که ما مجبور شدیم با یک قدمهای سربعتری برای سازندگی این مملکت قدم برداریم و پادشاه مملکت مجبور شد فرمان انقلاب صادر کند و بتأیید ملت برسد. اینجا صحبت از صنعت شد مسلماً یک مملکت موقعی میتواند در رفاه فرار بگیرد که بهمان اندازه که کشاورزی او جلو میرود صنعت هم جلو برود مسلماً آه آن یک عقده‌ای بود در این مملکت که با همت والای پادشاه ما این عقده برطرف شد و انشاء الله دیر یا زوده محصولش بیازار میرسد و بسیاری از عقده‌های دیگر که اگر ذوب آهن عقده چهل ساله بود آنها عقده‌های چندین صدساله بودند لیتان این پست عقده چندین صد ساله بود، سد درودزن در فارس عقده چندین صد ساله بود تمام اینها یکی بعد از دیگری بتوسط دولتی که سعی میکند منویات پادشاه مملکت را درک کند و دولت میداند که جلب رضایت مردم در ذرک منویات پادشاه مملکت است و میداند جلب رضایت مردم جلب رضایت شاه مملکت است این عقده‌ها را یکی بعد از دیگری برطرف کرد و آنها را کنار گذارد بنابر این در برنامه چهارم بحث فقط از ذوب آهن نیست بحث از صنایع سنگین است بحث در صنعت پتروشیمی

است که شاید در نیای امروز اهمیتش از ذوب آهن زیادتر باشد فقط کافی است نگاهی سطحی به این اعتبارات تخصیص صنایع برنامه چهارم بشود و دیده شود که تا چه حد دولت صنعتی شدن مملکت توجه دارد (دکتر عاملی - که در برنامه سوم کمترین جذب را داشته این را توجه داشته باشید) ما الآن در مرحله اول صنعتی شدن هستیم ما هنوز مرحله اول را طی میکنیم هنوز بسیاری از محصولات، در خارج از کشور بازار ندارد من یادم هست خیال میکنم همه همکاران من بیاد می‌آورند که تا چند سال قبل تقریباً همه آن چیزی که لازم داشتیم از خارج وارد میکردیم و روی تمام کالاها نوشته بود ساخت یکی از کشورهای خارجی ولی حالا خیلی از کالاها مصرفی در ایران ما ساخته میشود این سبب کمال افتخار است که نوشته شده ساخت ایران، این اتومبیلها کوچک که در خیابان‌های ما میبینیم و بهلویش بیگان نوشته شده ساخت ایران است و همینطور شاهین و آریا و سایر اتومبیلها که بازار خواهد آمد امیدواریم این محصولات ما هر چه زیادتر و در تمام نقاط دنیا ب معرض فروش گذاشته شود و آنوقت است که یک ایرانی وقتی قدم در کشورهای خارج میگذازد و پشت و پتترین خارجی نام وطنش را روی اجناس مینیند آنوقت غرور ملی من و شما میتواند واقعاً تجلی کند آنطوریکه هست (دکتر عاملی - ایرانی همیشه و در هر حال احساس افتخار میکند).

جوانمیر - احساس افتخار یک فقیر کافی نیست بلکه باید به پیشرفت و تکنولوژی و صنایع و سایر پیشرفته‌ها افتخار کند.

دکتر مهدب - عرض کنم صحبت از خلیج فارس شده بنده افتخار میکنم فارسی هستیم و خیال میکنم از لحاظ فارس و فارسی بودن یک ایرانی هستیم و از این لحاظ هیچ فرقی بین یک آذربایجانی و یک سیستانی و یک بلوچستانی و یک همدانی و یک تهرانی نمیدانیم همه افتخار میکنیم که اهل این مملکت هستیم و با آن ایران میگویند موقفیکه ما برنامه را مورد مطالعه قرار میدهیم بحث آذربایجان و فارس را نمیکشیم بلکه بحث رفاه ملت ایران است (صحیح است) دیگر اینکه از لحاظ خلیج فارس

محدث از ناوگان شد امیدام ناوگان به کشتی تجاری یا جنگی میگویند در هر حال کشتی‌های تجاری مسلماً هر ایرانی آرزو مند است که هر چه بیشتر ممکن است همه گونه وسائل حمل و نقل داشته باشد ولی من باید خدمتتان عرض کنم که اگر کسی بخواهد اتومبیلی بخرد اول باید فکر راننده و کاراژ و تعمیر آن باشد پس اول من باید فکر نگهداری کشتی‌هایی باشم که میتوانم بخرم و در یک جایی اینها را تعمیر میکنم باید اسکله بسازم باید بندر بسازم باید راه بسازم تا کالاهای داخلی را از نقاط مختلف به بنادر جنوب برسانم آنوقت انشاء الله کشتیهای ما اینها را به بازارهای بین‌المللی ببرد و در بندر عباس که دولت اقدام کرده تا چند سال قبل متأسفانه تعبد گناه بود و محل زندانیان بود ولی امروز میگویند زمینش شده متری هزار تومان یعنی جلب جمعیت میکند یعنی بندر عباس بندری خواهد بود که مجهز باشد تا کشتیهای تجاری را بپذیرد یعنی اسکله‌های قوی داشته باشد که اگر یک کشتی به گل نشست بیرونش بیاورند پس اول من باید فکر بندر باشم اول باید بفکر راه باشم و وسائل ارتباطم را درست بکنم مسلماً منم آرزو دارم در همان بنادر کارخانجات کشتی‌سازی درست کنیم (انشاء الله) (بکنفر از نما بندگان ولی درست نیست) شما توجه نکرده اید شما شلوغ میکنید اگر توجه بفرمائید ۶۱۰ میلیارد خرج بندر است الان میگویم در چه صفحه ای نوشته شده (دکتر عاملی - بندر هست ولی از کشتی خبری نیست)

دکتر مهدب - اول بندر لازم است بعد کشتی.

مهندس معتمدی - کشتی هم داریم دو کشتی از جمله کشتی آریا خبر بدارای شده است.

دکتر عاملی - شما چرا میگویند کشتی نداشت؟

دکتر مهدب - بنده عرض نکردم نباشد عرض کردم که لازم است، جناب آقای رئیس استعدا میکنم تذکر فرمائید آقایان ساکت نشینند و بعبراض بنده توجه بکنند

دکتر عاملی - شما مرا مورد خطاب قرار میدهید امروز صبح هم که من صحبت میکردم تذکراتی میدادید

دکتر مهدب - من یک بار تذکره دادم.

عباس میرزائی - آقای دکتر مهدب - بایشان بفرمائید مرد آخرین مبارک بنده است.

دکتر مهدب - مسلماً در صفحه ۳۷۸ سیصد و هشتاد میلیون ریال برای توسعه بنادر تخصیص داده شده عرض کنم جناب دکتر عاملی بحثی راجع به جمعیت فرمودند بنده نمیدانم این مطالب را خودشان بآن ایمان دارند یا ندارند و کسی من خیال میکنم که در هر حال هر کشوری اول فکر میکند برای رفاه ملت خودش اول باید جمعیتی که در یک مملکت زندگی میکنند رفاه داشته باشند اگر یک جمعیتی رفاه نداشت هدفهای مقدس خودش را هم نمیتواند انجام بدهد از لحاظ رفاه در هر کتابی نوشته‌اند، خیلی امر ساده‌ای است اول تولید و تکنولوژی است بقول فرنگیها یعنی اول باید شما تولیدتان را بالا ببرید مرحله دوم مرحله کارهای سیاسی و مدیریت است یعنی بدانید چطور سرمایه گذاری بکنید چطور یک مملکت را در این دنیای توفانی بطرف سعادت و سلامتی سوق بدهید سوم بحث سرزمین است که باید سرزمینی داشته باشند آنوقت بعد بفکر جمعیت باشید من خیال نمیکنم کسی واقعاً بخواهد عرض بنده را رد بکند یکی دوسه سال پیش که یک ملت دو میلیون و یک غول ناصریم با چندین میلیون جمعیت جنگید و شکست داد برای اینکه آن کشوری که چندین میلیون جمعیت داشت ضعف مدیریت سیاسی داشت پس جمعیت تنها عامل نیست

فرهاد پور - در آن کشور دو میلیونی بفرمائید جمعیت نسبی در هر کیلومتر مربع چند است؟

دکتر مهدب - من حوصله‌ام خیلی زیاد است و جناب رئیس هم فرموده‌اند وقت نامحدود است بهر حال در تاریخ چه بسا کشورها که با جمعیتها و سرزمینهای زیاد مغلوب کشورهای کوچک شده‌اند و چه بسا کشورهای کوچک که با جمعیت کم کشورهای بزرگ را بزانو در آورده‌اند پس عاملی که در اینجا مؤثر است بیشتر از همه تولید است پس ما باید در حالیکه سعی میکنیم جمعیت با تناسب رشد عملی ما زیاد بشود پایه رفاه این ملت را مستحکم کنیم ما نمیتوانیم یک ملت خدای تک‌کرده گرفته داشته باشیم ولی جمعیت ما خیلی زیاد باشد ما باید جمعیت

مرفه داشته باشیم تا بتواند با تکنولوژی نیروهای خودش را حفظ بکند بخصوص این روزها صحبت خیلی عوامل دیگری هست برای حفظ مرزها صحبت از طیاره، صحبت از بمب اتم است (یکی از نمایندگان - کجا) همه جا بنا بر این واقعاً خیال میکنم که سخنگوی محترم با این عرایض من قانع شده باشد که مسلماً مرحله دفاع مقدمه است بر هر مرحله ای خودتان جناب آقای دکتر چند تا بچه دارید؟ با این سن و سال باید پنج تا بچه داشته باشید ولی چون در سطح بالا هستید دو تا دارید (دکتر عاملی - امثال من هیچ بچه ندارند چون سیاست دولت شما جلوی آنرا گرفته) یعنی هر چه رفاه بالا برود تعداد بچه کمتر است بهمین دلیل است که در کشورهای مرفه تعداد بچه کمتر است ولی وقتی شما بیاید روی مملکت های کم رشد که تولید ملی آنها زیاد نیست خانواده ها هفت، هشت، ده بچه دارند این حقیقت بارز بیک اصل مسلم است که هیچکس نمیتواند رد کند من خیال میکنم در حدود $\frac{1}{4}$ جمعیت دنیا در کشورهای مرفه زندگی میکنند و این باعث کمال تأسف و تأثر است که بیش از $\frac{3}{4}$ ملل دنیا در کشورهای عقب افتاده در کشورهاییکه درآمد ملی آنها کمتر از ۱۰۰ دلار است زندگی میکنند صحبتی شد اینجا از لحاظ سرمایه گذاری خصوصی مسلماً اگر ما توجه نکنیم و حتی کشورهای بعد از جنگ دوم که مثال زده شد که چطور رسته صنعت ورشته اداری زندگی آنها از دستشان در رفته بود و شاید بیک مقدار سرمایه گذاری خارجی سبب شد آنها نظم و نسق در برنامه خودشان بدهند راه دوری نرفته ایم بسیاری از کشورهای بزرگ امروز ما بوسیله سرمایه گذاری بعد از جنگ بوسیله کشورهای دیگر نظم و نسق بخودشان دادند و وقتیکه رسیدند سطح عالی صنعت کم کم این سرمایه خارجی را رفع و بالاخره ما بیک مملکت مستقل هستیم که با سیاست مستقل ملی، با قانون خودمان آن نوع سرمایه ها را می پذیریم که متناسب باشد با سرمایه گذاری در سیاست ایران و متأسفانه اگر خدای نکرده ناسالم برای سیاست خودمان تشخیص بدهیم مسلماً

اجرا نمیشود بحثی هم شد نسبت به تخصیص اعتبارات در نقاط مختلف مملکت میخواهم توجه همکاران محترم را به توجه کمیسیون برنامه جلب کنم که کمیسیون برنامه بخصوص موجه دانست که اعتبارات استانی با توجه به اولویت و احتیاج بمصرف برسد لایحه بک ماده ای دارد که با اجازه شما میخواهم در مورد فعالیت های عمرانی و شهر دارها و مؤسسات وابسته به آنها و مؤسسات عمومی و عام المنفعه ای که طبق قوانین کشور تشکیل شده است سازمان برنامه باز عایت اولویت شهرهاییکه در وضع نامساعدی از جهت اقلیمی و جغرافیائی و مقتضیات محلی و درآمد و استفاده از کمک های عمومی دولت قرار دارند و همچنین با در نظر گرفتن جدول اولویت الی آخر ... یعنی ممکن است در گذشته توجه زیادی روی عوامل مختلفه مسلماً نسبت به تهران شده باشد شهرهای بزرگ شده باشد ولی فلسفه این دولت و این مجلس اینست که با توجه اولویت این عوامل اقدام بشود یعنی اگر بیک دهی در گذشته دچار محرومیت بوده باید این محرومیت های گذشته مورد توجه قرار بگیرد باید مرزهای مملکت که تا حدی با توجه به برنامه های عمرانی در وضع نامساعد قرار گرفته اند در اولویت واقع شود باید به آموزش و پرورش در این شهرهاییکه تذکر داده شد توجه خاصی بشود از همین جهت است که این ماده بصراحت روشن میکند که اگر بیک شهری درآمد نداشت کمک مجانی بشود و باید بشود آنچه جالب است اینست که برنامه های عمرانی با آن وضعی که در گذشته و بخصوص در تهران انجام میشد دیگر انجام نمیشود حتی صحبت بیمارستانها که شد بنده هم موافقم که وام برای ساختن بیمارستان در تهران حتی المقدور نباشد اگر قرار است وام داده شود باید تحت ضوابط معینی در شهرهاییکه مورد احتیاج است این وام داده شود والا اگر شما بیاید این منبع درآمد را بتهران تخصیص بدهید این هدف برنامه که صحبت میکنیم خواه اکثریت خواه اقلیت عملی نمیشود بهمین جهت که صحبت از ساختن ۵۰۰ درمانگاه در مناطق مرزی است یعنی آنجا منع نمیکند استخدام بیک کترو دولتی تا آن حد که مورد بحث و بررسی قرار بگیرد در هر حال امیدوارم که در بودجه ای که تقدیم

میکند توجه خاص اول بروستاها دوم شهرهای کوچک سوم شهرهای بزرگ بشود و این عقده ای که سالهای سال در دل مردم بوده از بین رفته و بر اساس صحیح یک کاری میکنیم ما اول تهران را ساختیم بیک غول بی شاخ و دم و بالینجه روستاهای ما در بیک وضع خوبی قرار نگرفتند من اینجا شکر میکنم از مسئولین برنامه ریزی و اعضای کمیسیون برنامه که لایحه ای که تقدیم و تصویب کردند از لحاظ عمرانی روستائی ۷۰۰ میلیون تومان فقط تخصیص داده شود کمیسیون برنامه ۲۱۰ میلیون دیگر بر اعتبارات روستائی مملکت افزود یعنی ۹۱۰ میلیون که ما امیدواریم انشاء الله تکمیل و کارشناس به اندازه کافی داشته باشیم که این پول را در راه صحیح خرج بکنند و وضع روستاهای ما از این وضع خاص که پیدا کرده نجات پیدا کند و بالاخره وضع زندگی در روستاها بعد سطح امروز بعضی شهرهای کوچک بیاید بالا این است که در این ماده بخصوص که با توجه به اولویت احتیاجات است اعتبارات خرج میشود ماده ای دیگر در اینجا گنجانده شده که اعتبارات استانی با نظر استانداران و با نظر نمایندگان مجلس هر استان خرج بشود یعنی آقای اسدی یا آقای دکتر عدل طباطبائی که میدانند احتیاجات گرمی یا حوزة انتخابیه شان چقدر است بنا بر این اظهار نظری است که میتواند یک تعدیل مصرف این اعتبارات را در سطح استانی بآورد (آقای دکتر مذهب گرمی حوزة انتخابیه آقای اسدی است) گرمی و فسا برای من بیک حکم را دارد هر دو عزیز است و فرقی نمیکند فیروز آباد تهران با این نقاط بنا بر این با این وضعی که پیش آمده امیدوارم ما این ماده تخصیص اعتبارات ما بروستا و شهرستانها با نظر نمایندگان انقلاب با نمایندگان مجلسین صرف شود در این لحاظ این مشکلی که بود حل شود و این عقده ای که در دل همه هست مرتفع گردد در هر حال بنده عرایض خدمت را کوتاه میکنم و امیدوارم دولتی که با این فداکاری و این رشادت این برنامه را برای تصویب بمجلس تقدیم کرده است موفق بشود برنامه سنگینی را که در راه در انجام بدهد و این رشد ملی پیش بینی شده ۷۰٪ در سال هر چه عمل برسد و ۵۰٪ در صد رشد کشاورزی تأمین

بشود و بعد از ۵ سال دیگر هر بیک از نمایندگان که اینجا صحبت کنند با افتخار و غرور اسم از برنامه ریزی برنامه چهارم ببرند و به ما هم که با این حدت و شدت صحبت میکنیم دفاع میکنیم خرده گیری و انتقاد میکنیم طبعاً ذکر خیری بکنند (احسنت).

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) (بورد در شور مواد رأی میگیریم خواهش میکنم خانمها و آقایانیکه موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده اول قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱ - دولت مکلف است از محل درآمدهای مندرج در این قانون ظرف مدت پنج سال که از اول فروردین ماه ۱۳۴۷ شروع میشود مبلغ چهارصد و هشتاد میلیارد ریال در اختیار سازمان برنامه بگذارد که بر اساس جدول کلی پیوست بمصرف اجرای برنامه عمرانی چهارم برساند.

بکمیسیونهای برنامه مجلسین اجازه داده میشود که اصول و هدفها و برنامه های کلی برنامه چهارم عمرانی کشور را که پیوست لایحه تقدیم مجلس شورای ملی گردیده است رسیدگی و تصویب نماید.

رئیس - در ماده اول نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترم آیینشهاد می نماید که بند آخر ماده بیک لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور دایر به اجازه رسیدگی کمیسیونهای برنامه مجلسین حذف شود.

با تجدید احترامات - دکتر عدل طباطبائی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

دز مورد لایحه برنامه عمرانی چهارم پیشنهاد مینماید پاراگراف ماده اول حذف گردد.

دکتر یزدان پناه

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میشود: ضمن ماده یک لایحه بر نامه عمرانی کشور اصول سیاستها و هدفهای کلی بر نامه تعیین شود. با تقدیم احترام پزشکپور - دکتر عاملی - دکتر فریور رئیس - ماده دوم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲ - اعتبار فوق شامل سرمایه گذاری کلیه مؤسسات دولتی در دوره بر نامه چهارم و همچنین هزینه نگاهداری و اداره تأسیساتی که در اثر اجرای بر نامه بوجود میآید خواهد بود و هیچیک از وزارتخانه ها و مؤسسات و شرکتها دولتی و مؤسسات وابسته بدولت به استثنای دستگاههای انتظامی و شهرداریها مجاز نیستند بدون موافقت هیئت عالی بر نامه مبادرت به سرمایه گذاری بنمایند.

تبصره - منظور از سرمایه گذاری در این قانون تخصیص اعتبار و مصرف آن برای یکی از امور تولیدی و عمرانی است که ضمن صورت فصول و بند های بر نامه تعیین میشود.

رئیس - در ماده دوم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در مورد لایحه بر نامه عمرانی چهارم کشور پیشنهاد مینماید که قسمت آخر ماده ۲ و تبصره آن بشکل ذیل ادغام شود و در نتیجه تبصره حذف شود:

«... مجاز نیستند بدون موافقت هیئت عالی بر نامه به تخصیص اعتبار و مصرف آن برای یکی از امور تولیدی و عمرانی که ضمن صورت فصول و بندهای بر نامه تعیین میشود مبادرت بنمایند» دکتر عدل طباطبائی

رئیس - ماده سوم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳ - هیئت عالی بر نامه میتواند بنا بر احتیاجات

طرحها در داخل هر فصل بر نامه اعتبار هر بند راتا حد در بیست در صد اعتبار همان بند کاهش یا افزایش بدهد. کاهش یا افزایش اعتبار هر فصل تا حدود بیست در صد اعتبار همان فصل و کول بموافقت هیئت عالی بر نامه و تصویب کمیسیونهای بر نامه مجلسین خواهد بود.

رئیس - در ماده سوم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید که در قسمت آخر ماده ۳ اصلاحات ذیل بعمل آید «کاهش یا افزایش اعتبار فصول تا حدود بیست درصد مو کول بموافقت هیئت عالی بر نامه و تصویب هیئت دولت خواهد بود»

دکتر عدل طباطبائی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در مورد لایحه بر نامه چهارم در ماده ۳ معلوم نشده است افزایش اعتبار هر بند یا هر فصل از چه محلی باید صورت گیرد پیشنهاد مینماید در شور دوم اصلاح لازم بعمل نیاید. دکتر بزردان پناه

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احترماً پیشنهاد مینماید در ماده ۳ بعد از قسمت اول اضافه شود:

۱ - به استثنای فصل هشتم، عمران دهات که قابل کاهش نیست.

۲ - در قسمت دوم بعد از کاهش یا افزایش هر فصل اضافه شود (به استثنای فصل هشتم، عمران دهات که قابل کاهش نیست).

با احترام - دکتر مهذب - دکتر اسفندیاری **رئیس -** ماده چهارم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۴ - تقسیم سنواتی اعتبار موضوع ماده یک

بر اساس فصول و بندهای بر نامه بقرار زیر تعیین میشود.	سال ۱۳۴۷	۷۸ میلیارد ریال
	۱۳۴۸	۸۷
	۱۳۴۹	۹۶
	۱۳۵۰	۱۰۵
	۱۳۵۱	۱۱۴

سازمان بر نامه میتواند بموافقت هیئت عالی بر نامه و تصویب کمیسیونهای بر نامه مجلسین تغییراتی را که در تقسیم سنواتی فوق ضروری بداند بدهد بدون اینکه در کل مبلغ اعتبار تقلیلی حاصل شود.

رئیس - در ماده چهارم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادات رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید که قسمت آخر ماده ۴ شرح ذیل اصلاح شود «سازمان بر نامه میتواند بموافقت هیئت عالی بر نامه و تصویب هیئت دولت تغییراتی را که در تقسیم سنواتی فوق ضروری بداند بدهد بدون اینکه در کل مبلغ اعتبار تقلیلی حاصل شود»

دکتر عدل طباطبائی

رئیس - ماده پنجم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۵ - هشتاد درصد از درآمد نفت و صد درصد درآمد گاز و پتروشیمی که در هر سال طی دوره بر نامه باید دولت میشود بمحض وصول در اختیار سازمان بر نامه گذارده میشود. حساب مخصوص بنام «حساب درآمد بر نامه» در بانک مرکزی سپرده خواهد شد.

در موقع پرداخت اقساط فوق وجوه مربوط به هزینه طرحهای عمرانی مستمر دولت که ضمن بر نامه چهارم منظور شده است و هزینه نگاهداری و اداره تأسیساتیکه در اثر اجرای بر نامه بوجود آمده است بر اساس اعتبارات عمرانی مصوب و تیرتیبی که بین وزارت دارائی و سازمان بر نامه توافق خواهد شد از اقساط مزبور کسو خواهد گردید.

تبصره ۱ - درآمد نفت مذکور در این ماده عبارت از جمع وجوهیکه بموجب قرار داد نفت مصوب هفتم آبانماه ۱۳۳۳ (اعم از مالیات بر درآمد و پرداخت مشخص) عاید دولت ایران میشود و همچنین هر درآمد دیگری که دولت ایران از منابع نفت طبق قرارداد های موجود یا قراردادهائیکه بعداً منعقد خواهد نمود بدست میآورد.

تبصره ۲ - علاوه بر درآمد های مذکور در این ماده درآمدهای متفرقه سازمان بر نامه که ناشی از اجرای طرحهای تولیدی و عمرانی میباشد و همچنین در باقیتهای بابت وامهای پرداختی سازمان بر نامه نیز بحساب درآمد منظور خواهد شد.

رئیس - در ماده پنجم نظری نیست؟ آقای دکتر مهدوی فرمایشی داشتید بفرمائید.

دکتر مهدوی - در ماده ۵ قسمت اخیرش جمله «حساب مخصوص بنام حساب درآمد» اینجا نیست و این جمله اشتهاً اضافه شده است.

رئیس - پیشنهاد بفرمائید در کمیسیون اصلاح میشود نظر دیگری در ماده ۵ نیست پیشنهادت رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در لایحه بر نامه عمرانی چهارم کشور ماده ۵ پیشنهاد میشود. شرح زیر نوشته شود.

ماده ۵ - هشتاد درصد از درآمد نفت و صد درصد درآمد گاز و پتروشیمی که در هر سال طی دوره بر نامه عاید دولت میشود بمحض وصول در اختیار سازمان بر نامه گذارده میشود. با تقدیم احترام - مهندس صائبی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میکنم در ماده ۵ اصلاح زیر بعمل آید در سطر سوم «میشود حساب» به «شده و در حساب» اصلاح شود.

در سطر اول تبصره یک «وجوهیکه» به «وجوهی است که» اصلاح گردد. دکتر اسفندیاری

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در مورد لایحه برنامه چهارم پیشنهاد مینماید ماده ۵
بشرح زیر اصلاح شود.

ماده ۵ - هشتاد درصد از درآمد نفت و صد درصد
درآمد گاز و پتروشیمی که در هر سال طی دوره برنامه
عاید دولت میشود در موقع پرداخت اقساط فوق...الی آخر
زیر آن قسمت از ماده ۵ که با این پیشنهاد حذف
میشود در ماده ۷ گفته شده است. دکتر بزدان پناه

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید: در ماده ۵ لایحه برنامه عمرانی
چهارم کشور جمله «... پیشنهادات سازمان برنامه...»
بشرح زیر تصحیح گردد.

«... پیشنهادات سازمان برنامه...»

با تقدیم احترام - ماهیار

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در ماده ۵ لایحه برنامه عمرانی
چهارم کشور در سطر سوم عبارت بشرح زیر اصلاح شود:
«... گذارده میشود و به حساب مخصوصی...» و نیز در
تصیر. یک سطر اول پس از کلمه «عبارت» کلمه «است»
اضافه شود.

با تقدیم احترامات - پزشکپور - دکتر عاملی -
دکتر فریبور

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میشود در ماده ۵ سطر سوم حساب بخصوصی
بنام حساب درآمد برنامه در بانک مرکزی سپرده خواهد
شد حذف شود.

دکتر مهدوی

رئیس - ماده ششم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۶ - دولت مجاز است بمنظور جبران کمبود
درآمد مذکور در ماده ۵ نسبت به اعتبارات برنامه چهارم

در اوراق قرضه و اسناد خزانه و اعتبارات بانکی و بخش
خصوصی از منابع داخلی و همچنین ۱۵۰ میلیارد ریال
بر طبق ماده واحده مصوب ۱۸ خرداد ماه ۱۳۴۵ در مدت
پنجسال اجرای برنامه از اعتبارات خارجی استفاده نماید
اصل و بهره وامهای مذکور در دوره برنامه چهارم از محل
درآمد برنامه ویس از آیین از محل درآمد عمومی کشور
قابل پرداخت خواهد بود.

رئیس - در ماده ششم نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در ماده ۶ لایحه برنامه عمرانی
چهارم کشور سطر سوم پس از کلمه «بر طبق بنجای ماده واحده»
اضافه شود: «... قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر
لوازم برای اجرای طرحهای مصوب برنامههای عمرانی
کشور...» با تقدیم احترامات پزشکپور - دکتر فریبور
رئیس - ماده هفتم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۷ - کلیه درآمدهای مذکور در مواد ۵ و ۶
و حساب مخصوصی بنام حساب درآمد برنامه در بانک
مرکزی سپرده خواهد شد و برداشت از آن منحصرأ
در اختیار سازمان برنامه خواهد بود و وجوه برداشتی در
موارد زیر بمصرف خواهد رسید:

الف - پرداخت هزینه عملیات عمرانی و هزینههای
اداری سازمان برنامه.

ب - پرداخت اقساط اصل و بهره وامهای که برای
اجرای برنامههای دوم و سوم تحصیل شده است و وامهایی که
دولت طبق ماده ۶ این قانون تحصیل خواهد نمود.

ج - پرداختهایی که سازمان برنامه بموجب ماده ۳۲
این قانون بعمل خواهد آورد.

د - پرداخت هزینههای مستمر برنامه سوم
رئیس - در ماده هفتم نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید تبصره زیر به بند الف از ماده ۷
لایحه برنامه عمرانی کشور افزوده شود:

تبصره - دولت مکلف است بودجه داخلی سازمان
برنامه را برای سال اول برنامه چهارم طی سه ماه از تاریخ
تصویب این قانون و برای سالهای بعد هم زمان با بودجه
کل کشور برای تصویب تقدیم مجلس شورای ملی نماید.

با تقدیم احترام - پزشکپور - دکتر فریبور

رئیس - ماده هفتم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۸ - سازمان برنامه دارای شخصیت حقوقی و
استقلال مالی است که طبق مقررات مندرج در این قانون
اداره خواهد شد و وظائف آن عبارتست از:

اول - بررسی و تصویب و در صورت لزوم تهیه
طرحهای مربوط بقصود و بندهای برنامه و محمول کردن
اجرای آنها بدستگاههای اجرائی و نظارت در اجرای
موجب طرحها طبق فصل ششم این قانون.

دوم - پرداخت هزینه اجرای طرحهای مصوب
و نگهداری حسابها و ممیزی اسناد.

سوم - تنظیم گزارشهای اجرای برنامه و حسابها
عملیات و تسلیم آن بمقامات مربوط طبق مواد بیست و پنج
بیست و هشت این قانون.

چهارم - تمرکز امور کمکهای خارجی بلاعوض
التماس مالی و جنسی و فنی و وامهای خارجی و هماهنگ
ساختن آن با برنامه و نمایندگی دولت در مذاکرات مربوط
به آنها.

پنجم - بررسی و تهیه پیشنهاد بدولت در مورد وضع
قوانین درباره هر نوع اقدام که برای حسن اجرای برنامه
لازم شناخته شود.

ششم - تسویه حساب برنامههای دوم و سوم پرداخت
ببون وصول مطالبات آن طبق ماده سی و دو این قانون.

هفتم - تهیه برنامه عمرانی پنجم و تسلیم آن

بمقامات مربوط بنحوی که حداقل چهار ماه قبل از پایان
برنامه چهارم از طرف دولت بمجلسین تقدیم میشود.

هشتم - تهیه گزارش اقتصادی سالانه با همکاری
وزارت دارائی و وزارت اقتصاد و بانک مرکزی ایران و همچنین
تخصیص اعتبارات عمرانی برای هر سال برنامه.

نهم - برای انجام وظایف پیش بینی شده در قانون طرز
تهیه و تنظیم بودجه کل کشور مصوب ۱۴ تیرماه ۱۳۴۵
که بمعهده سازمان برنامه محول است.

رئیس - در ماده هفتم نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در ماده ۸ لایحه برنامه چهارم
عمرانی کشور در وظیفه هشتم - پس از کلمه ایران بقیه
عبارت حذف شود و بجای آن وظیفه نهم بشرح زیر تنظیم
گردد:

نهم - تخصیص اعتبارات فصول و بندهای عمرانی
برای هر سال برنامه با توجه بمقررات ماده چهار این قانون.
با تقدیم احترامات

دکتر فریبور - دکتر عاملی - پزشکپور

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در مورد لایحه برنامه چهارم پیشنهاد مینماید بند
هفتم ماده هشت با توجه به تکلیفی که در ماده ۳۷ شده است
حذف گردد. دکتر بزدان پناه

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در مورد لایحه برنامه چهارم پیشنهاد مینماید در
بند نهم کلمه (برای) از اول بند و عبارت (که بمعهده
سازمان برنامه محول است) از آخر بند حذف شود.

دکتر بزدان پناه

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید: در ماده ۸ لایحه برنامه چهارم
عمرانی کشور وظیفه چهارم سطر دوم پس از عبارت

«... هم آهنگ ساختن آن با برنامه و...» کلمه «داشتن» افزوده شود.

در وظیفه هفتم سطر دوم «تقدیم میشود» به «تقدیم شود» اصلاح شود.

پزشکپور - دکتر فریور

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میکنم در بند ۹ ماده ۸ اصلاح زیر بعمل آید «برای» از اول بند نهم حذف شود.

دکتر مسفندیاری

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینمایم در قسمت ۷ ماده ۸ لایحه برنامه عمرانی کشور مدت چهار ماه بشش ماه اضافه شود.

با تقدیم احترام - محمداسدی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در قسمت نهم از ماده ۸ برنامه عمرانی چهارم در کمیسیون بودجه در سطر اول صورت زیر مورد نظر بوده

که گمان می رود توجه نشده و حذف شده است استدعا دارد پیشنهاد زیر را بکمیسیون ارسال فرمایند.

«آن قسمت از وظایف پیش بینی شده در قانون»

با عرض احترام - دکتر بهبهانی

رئیس - ماده نهم - قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۹ - مسئولیت امور سازمان برنامه با نخست وزیر است.

سازمان برنامه تحت نظارت مدیر عامل اداره میشود که در مقابل نخست وزیر مسئول میباشد مدیر عامل سازمان

برنامه بنا به پیشنهاد نخست وزیر و بموجب فرمان همایونی برای تمام مدت برنامه منصوب میشود. معاونان سازمان

برنامه مشمول مقررات مربوط به معاونان وزارتخانه ها خواهند بود.

مدیر عامل سازمان برنامه موظفاً انجام خدمت نموده و جز انجام این وظیفه حق ندارد هیچ نوع شغل آزاد یا

سمت دولتی دیگر داشته باشد.

اختیارات مدیر عامل سازمان برنامه بقرار زیر است:

۱ - اداره امور سازمان برنامه بر اساس وظایفیکه

این قانون و سایر قوانین مربوط سازمان مزبور مجول نموده است.

۲ - تنظیم تشکیلات سازمان برنامه و اداره امور استخدامی آن بر اساس لایحه قانونی استخدام کشوری

۳ - عقد قراردادها و امضاء اسناد و نامه ها و اوراق بهادار مربوط به برنامه.

۴ - تهیه آئین نامه های مذکور در این قانون و تسلیم آن برای تصویب مقامات صلاحیتدار.

۵ - نمایندگی سازمان برنامه در مقابل وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و کمیسیون های برنامه و سایر کمیسیون های

مجلسین و افراد و مؤسسات خصوصی داخلی و خارجی و محاکم با حق توکیل غیر.

مدیر عامل میتواند با مسئولیت خود هر قسمت از اختیارات خود را که لازم بداند کتباً به بزرگ از کارمندان

سازمان برنامه تفویض نماید.

رئیس - در ماده نهم نظری نیست؟ آقای پزشکپور فرمایشی دارید. بفرمائید.

پزشکپور - جناب آقای رئیس اجازه بفرمائید ماده نهم پیشنهادی کمیسیون دادگستری هم قرائت شود.

رئیس - پیشنهاد کمیسیون دادگستری در ماده ۹ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه پنجشنبه ۲۳/۱۲/۴۹ با حضور نماینده دولت مواد مربوط در لایحه برنامه

عمرانی چهارم کشور را مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاحاتی تصویب رسانید. اصلاحات مزبور مجدداً در

کمیسیون برنامه مطرح گردید و بجز دو مورد در ماده ۹ با اصلاحات مزبور موافقت بعمل آمد.

ایشان گزارش آن با ذکر موارد اختلاف بمجلس شورای ملی تقدیم میگردد.

موارد اختلاف:

در ماده ۹ بعد از عبارت مدیر عامل سازمان برنامه بنا به پیشنهاد نخست وزیر و بموجب فرمان همایونی جمله

(برای تمام مدت برنامه) حذف شد و در دنباله آن پس از منصوب میشود عبارت (معاونین سازمان برنامه مشمول

مقررات مربوط بمعاونین وزارتخانه ها خواهند بود) نیز حذف گردید.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر متین

پزشکپور - البته اینجا از طرف گروه پارلمانی حزب پان ایرانیست در این جلسه پیشنهادی تقدیم بمجلس

مخبر نشد از برای اینکه نظر گروه پارلمانی پان ایرانیست هماهنگ است با نظر ابراز شده از طرف کمیسیون

دادگستری مجلس شورای ملی بدیهی است چون تصمیم کمیسیون مادر به کیفیتی است که در لایحه دولت مندرج

است قبلاً تصمیم کمیسیون دادگستری در واقع بصورت یک پیشنهادی است و نظری است که در شور اول در

مجلس شورای ملی مطرح است و بعد رسیدگی خواهد شد و اما با توجه باینکه آنچه که بتصویب کمیسیون محترم

دادگستری مجلس شورای ملی رسیده است پیشنهاد و نظری است که ما نمایندگان پان ایرانیست با آن

هماهنگ هستیم بنابراین نظریات و توضیحات خود را عرض میکنم زیرا در کمیسیون دادگستری هم یکی از

کلیاتی که آنچه را که نظر کمیسیون دادگستری است تأیید میکرد و این پیشنهاد را پشتیبانی میکرد خود من

بودم و حالا مطالب و عرایضی باین شرح است در ماده ۹

نقصد مورد بحث قرار گرفته است و آن دو قسمت موارد اختلاف کمیسیون دادگستری است با کمیسیون برنامه

مورد اول اینست که قید شده است مدیر عامل سازمان برنامه بنا به پیشنهاد نخست وزیر و بموجب فرمان همایونی

برای مدت برنامه منصوب میشود و مفهوم مخالف این جمله بامفهومیه که در این جمله است این است که پس از آنکه

بن نظریات بعمل آمد پس از آنکه مدیر عامل سازمان برنامه از طرف نخست وزیر به پیشگاه همایونی معرفی

شد فرمان همایونی هم بر انتصاب مدیر عامل سازمان برنامه صادر شد دیگر برای تمام مدت برنامه که پنج سال

باشد مدیر عامل سازمان برنامه قابل عزل نیست مگر اینکه هرگاه ضرورتی پیدا کرد گذشته از فرض استعفا

بموجب لایحه و بموجب قانون این کار صورت بگیرد طرح کنندگان این پیشنهاد در کمیسیون دادگستری

و کسانی که به این پیشنهاد رأی دادند و بالاخره گروه پارلمانی پان ایرانیست

چنین عقیده دارند که یک چنین حکم قانونی که چنین آثاری بیاز آن حکم میشود که در هنگام ضرورت از نظر

نص قانونی برای مدیر عامل سازمان برنامه امکان عزل وجود نداشته باشد درست نیست البته در این تردیدی نیست

که همه مردم ایران همه افراد این ملت در هر سطح و هر درجه و هر مقامیکه باشند به هنگام گوش بفرمان رهبر

خود و شاهنشاه خود هستند (صحیح است) اما این نکته قطعی است که باید مقررات و موازین قانونی دقیقاً منطبق

بر اصول کلی باشد در برابر آن نظر چنین استدلال میشود که این قید انتصاب مدیر عامل سازمان برنامه برای تمامی

مدت برنامه به این خاطر است که ثبات و دوامی احساس شود ولی استدلال و استنباط برای این استدلال این بود که اولاً

آن ثبات اساسی که هست در مملکت ما ناظر است بر همه برنامه هائیکه در مملکت ما اجرا میشود و تأمین کننده

ثبات و ثبات همه برنامه های ما هست آن رهبری هست که هست و آن نظارت عالی است که شاهنشاه دارند بخصوص

آنکه تشریفات و مقرراتی برای بر گردن مدیر عامل سازمان برنامه پیش بینی شده است در آن سطحی است که

امکان هیچگونه تغییر و تحولی را قابل تصور نمیسازد مگر زمانی که رهبری مملکت چنین تشخیص بدهند زیرا بموجب

مقررات این قانون قسمت اول این ماده قید شده است که مدیر عامل سازمان برنامه با پیشنهاد نخست وزیر و فرمان

همایونی منصوب میشود بنابراین همین تشریفات که برای بر گردن و منصوب کردن و مدیر عامل تعیین کردن

است خود بخود آن امر، مداومت آن امر، غیر قابل تغییر بودن آن امر دور بودن از تزلزل های احتمالی را در بر

دارد بعضی چنین اندیشه میکردند که منظور این است که هرگاه احیاناً اگر هیأت دولت تغییر کرد مدیر عامل

سازمان برنامه بشع این تغییر، تغییر نکند ولی چنین

چیزی نخواهد بود زیرا مدیر عامل سازمان برنامه تغییر نمیکند زیرا مدیر عامل سازمان برنامه از وزراء نیست هیأت دولت نیست وزیر هیأت دولت نیست که الزاماً تغییر فرضی هیأت دولت مستلزم تغییر مدیر عامل سازمان برنامه باشد بنابراین در هنگامیکه از نظر اهمیت و موقعیتی که این مقام دارد و باید با توجه به ارشاد و رهبری رهبر مملکت وظائف مهمی را ایفاء بکند برنامه های مهمی را به مورد اجراء بگذارد و این برنامه ها دور از تغییرات و نوسانات سازمانهای اجرائی باشد تمام این موارد در کیفیت برگزیدن و انتصاب مدیر عامل سازمان برنامه در نظر گرفته شده است زیرا هیچ مقام دیگری سواً رهبری مملکت سواً شاهنشاه که بایشهاد نخست وزیر فرمان به انتصاب مدیر عامل سازمان برنامه میدهند نیست که بتواند چنین فرمانی صادر بکنند بنابراین از نظر آن استدلال از نظر آن انگیزه و آن امری که مورد نظر برخی از همکاران بوده است یا مورد نظر مقررین قبلی بوده است نحوه انتصاب مدیر عامل سازمان برنامه این نظر را بطور کامل تأمین نمیکند الا اینکه این درست نیست که به کیفیتی در قانون يك نوع غیر قابل تغییر بودن پیش بینی شود چه برای مدت کوتاه چه برای يك ماه چه برای دو ماه چه برای يكسال البته باز هنگام بحث و گفتگو بررسی نسبت به این مسئله مهم قانونی و حقوقی دلائلی دیگر ابراز میشد از قبیل اینکه برخی از مقامات مثل رئیس دانشگاه و مقامات دیگر از این قبیل هم برای مدت معینی انتخاب میشوند ولی همانطور که اساننامه های این قبیل مؤسسات مربوط نشان میدهد این قبیل مقامات دو نوع هستند یا منتخب هستند یا منتصب مقاماتی که منتخب هیأتی هستند در همان مقررات و قانون پیش بینی هائی هست که همان هیأت انتخاب کننده قبل از انقضای مدت در موقع لزوم میتواند آن مقام منتخب را تغییر بدهد یا منتصب هستند که بطور قطع مقام انتصاب کننده میتواند و باید این تغییر را بدهد.

رئیس - آقای پزشکپور بنده خیال میکنم اگر این پیشنهاد تا امر حتم میگردید در کمیسیون صحبت میکردند خیلی بهتر بود چون در کمیسیون دیگران هم

میتوانند توضیح بدهند بنابراین بنده خیال میکنم این مطلب را پیشنهاد فرمائید تا در کمیسیون مطرح بشود جای این صحبتها و همچنین بحث در پیشنهادها در کمیسیون بهتر است.

پزشکپور - هر طور نظر جنابعالی است و قسمت دوم مربوط به معاونان سازمان برنامه است.

رئیس - هر دورا پیشنهاد فرمائید در کمیسیون رسیدگی میشود نظر دیگری در ماده ۹ نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید مضمون ذیل به بند ۲ ماده ۹ لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور اضافه شود:

به سازمان برنامه اجازه داده میشود ماهانه علاوه بر حقوق و مزایای مندرج در لایحه قانونی استخدام کشوری فوق العاده تخصصی که حداکثر آن از حقوق ثابت پایه و درجه مربوط تجاوز ننماید با تأیید هیئت عالی برنامه در بازه کارشناسان برنامه و بودجه برقرار نماید ترتیب بر فراری این فوق العاده و شرایط مربوط بصلاحت کارشناسان مذکور طبق آئین نامه ای خواهد بود که به پیشنهاد سازمان برنامه و تأیید سازمان اداری و استخدامی کشور به تصویب هیأت دولت خواهد رسید.

دکتر مهدب - دکتر اسفندیاری

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میکنم در آخر بند ۵ ماده ۹ «توکیل غیره» به «توکیل غیر» اصلاح شود.

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در ماده ۹ پیشنهاد مینماید که در سطر چهارم جمله برای تمام مدت برنامه حذف شود.

با تقدیم احترام - دکتر بهمانی

لائق ۴ نفر معتبر خواهد بود. جلسات مزبور با دعوت مدیر عامل سازمان برنامه حداقل ماهی یکبار با حضور او تشکیل میشود و در غیاب مدیر عامل معاونیکه از طرف او تعیین شده است حضور خواهد یافت.

رئیس - در ماده ۱۰ نظری نیست؟ آقای مسعودی بفرمائید.

کاظم مسعودی - در ماده ۱۰ اراجع به هیئت عالی برنامه تحت ریاست نخست وزیر و عضویت ۶ نفر تشکیل میشود. خواستم آقای دکتر کاظم زاده توضیح بدهند که آن سه نفری که مدیر عامل پیشنهاد میکند و انتخاب میشوند و جلسات هیئت عالی برنامه با حضور لائق ۵ نفر رسمیت پیدا میکند (یک نفر از نمایندگان - ۴ نفر) رسمت با ۵ نفر است و تصمیمات با ۴ نفر و موضوع اصلی که میخواهیم روشن بشود ۴ نفری که میتوانند تصمیم بگیرند که جزء این ۴ رئیس سازمان برنامه هست یا نیست؟ برای اینکه این خیلی فرق میکند در آنجا خودشان سه نفر را انتخاب میکنند و دعوت هم که میشود با اختیار خودشان هر موقع که خودشان دعوت بکنند تعیین وقت میکنند و رأی هم با ۴ نفر است این را خواستم توضیح بدهند.

رئیس - آقای دکتر کاظم زاده بفرمائید.

دکتر کاظم زاده (معاون نخست وزیر) - ملاحظه بفرمائید در این لایحه وظیفه مدیر عامل دبیری هیئت عالی برنامه است عضویت هیئت عالی برنامه نیست و این چند نفر عبارتند از آقای نخست وزیر، وزیر دارائی، وزیر اقتصاد و رئیس کل بانک مرکزی و سه نفر شخصیت مطلع بنابراین مدیر عامل سازمان برنامه صرفاً دبیر هیئت عالی برنامه است.

نمایندگان - روشن است.

رئیس - نظر دیگری در ماده ۱۰ نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد میشود از لحاظ اهمیت موضوع کشاورزی و وزیر کشاورزی از اعضای ثابت هیئت عالی باشد

رئیس - آقای پزشکپور اجازه فرمائید که عین آن در پیشنهاد کمیسیون دادگستری را بنام جنابعالی ذکر کنند پزشکپور - در همین مورد پیشنهادی تقدیم کرده ام.

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در ماده ۹ بعد از عبارت مدیر عامل سازمان برنامه بنا به پیشنهاد نخست وزیر و بموجب فرمان هایبونی جمله (برای تمام مدت برنامه) حذف شود و در دنباله آن پس از منسوب میشود عبارت (معاونین سازمان برنامه) مشمول مقررات مربوط به معاونین وزارتخانه خواهند بود) نیز حذف گردد.

با احترام - دکتر عاملی - دکتر فربور - پزشکپور

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در ماده ۹ پیشنهاد مینماید که در سطر پنجم نیز مشمول مقررات مربوط به معاونان وزارتخانهها میباشد حذف شود.

دکتر بهمانی

ریاست معظم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد میشود در ماده ۹ نوشته شود: معاونین سازمان موظفاً حق اشتغال دیگر ندارند.

با تقدیم احترام - روحانی

رئیس - ماده ۱۰ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۰ - هیئت عالی برنامه تحت ریاست نخست وزیر

عضویت ۶ نفر اشخاص زیر تشکیل میشود:

وزیر دارائی

وزیر اقتصاد

رئیس کل بانک مرکزی ایران

سه نفر شخصیت مطلع در امور مربوط به برنامه که برای تمام مدت برنامه به پیشنهاد مدیر عامل سازمان برنامه بصورت هیئت وزیران انتخاب میشوند و حق حضور آن در صورتیکه از صندوق دولت حقوقی دریافت نمیدارند بصورت هیئت دولت تعیین خواهد شد.

جلسات هیئت عالی برنامه با حضور لائق ۵ نفر است خواهند یافت و نسبت به موضوعات مطروحه رأی

ودو نفر دیگر از شخصیت های مطلع انتخاب شوند.
با ادا احترام - روحانی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در آخر ماده ۱۰ این جمله اضافه شود.

در صورت فوت یا استعفا یکی از افراد سه گانه مطلع که برای تمام مدت برنامه انتخاب شده اند یا در صورتی که بعقل قانونی ادامه کار آنها میسر نباشد برای بقیه مدت برنامه افراد دیگری بجای آنها انتخاب خواهند شد.
مصطفوی نائینی - مهندس زرآور

ریاست معظم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید جمله «به پیشنهاد مدیر عامل سازمان برنامه» از ماده ۱۰ حذف گردد.
با تقدیم احترام - دکتر رفیعی - دکتر خیراندیش
رئیس - ماده یازده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۱- وظائف هیئت عالی برنامه برقرار است:

- ۱- توصیه نسبت به اتخاذ سیاست های اقتصادی و مالی و اداری و اجتماعی دولت و مقررات مربوطه با توجه به گزارش اقتصادی سالانه مذکور در بند ۸ ماده هشتم.
- ۲- بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به مشی اجرای برنامه و نوع و حدود عملیات سالانه.
- ۳- بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به مسائلی که وزارتخانه ها ضمن اجرای برنامه با آن مواجه میشوند.
- ۴- تصویب اعتبارات عمرانی هر سال بر اساس ماده ۴ این قانون.

۵- اظهار نظر نسبت به پیشنهادات سازمان برنامه در مورد تغییر اعتبار برنامه.

۶- تصویب آئین نامه ها و مقررات مربوط بنحوی تهبه و تصویب طرحها و اجرا و نظارت بر آنها.

رئیس - در ماده یازده نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
ماده ۱۲ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۲- هیئت عامل برنامه مرکب است از مدیر عامل سازمان برنامه با سمت ریاست هیئت و چهار نفر عضو که از اشخاص با تجربه و بصیر در رشته های مختلف مربوط به برنامه برای تمام مدت برنامه بنا به پیشنهاد مدیر عامل و تصویب هیئت وزیران منصوب میشوند در صورت احراز عدم صلاحیت یا فوت یا استعفا هر يك از اعضای هیئت عامل جانشین او بهمان ترتیب برای بقیه مدت منصوب خواهد شد.

چهار نفر عضو هیئت عامل موظفاً انجام خدمت نموده و جز انجام این وظیفه حق ندارد هیچ نوع شغل یا سمت دولتی یا غیردولتی دیگر داشته باشند (به استثنای مؤسسات خیریه آنها غیر موظف) و از نظر تشکیلاتی و امور استخدامی (بجز نحوه عزل و نصب) تابع مقررات سازمان برنامه خواهند بود.

حقوق و مزایای چهار نفر فوق الذکر توسط هیئت وزیران تعیین خواهد شد.

رئیس - در ماده ۱۲ نظری نیست؟ آقای فرهادپور بفرمائید.

فرهادپور - بنده مقدمتاً باید عرض کنم که شخصاً از افرادی هستم که معتمد در مقابل مسئولیت خواستن باید اختیارات هم داد ولی این اختیارات حدود محدودی دارد در مملکت ما از لحاظ مقررات مالی در شرایط خاصی يك كنگی فوق العاده هست یعنی ما برای خرج ۴۸ میلیارد يك مقررات ساده با وظایف سنگین و آزادی عمل به ۵۵ نفر میدهم برای خرج چهار عیاسی سوخت و نوشت افزار و زران کار با وزارت راه یا وزارت پست و تلگراف دو هزار مقررات منافسه و مزایده داریم بنده فکر میکنم ، با وظایفیکه برای هیئت عامل در نظر گرفته شده نحوه انتخاب هیئت عامل به اینصورت که خود مدیر عامل چهار نفر را پیشنهاد بکند. بعد در هر جلسه ای با دوتا که رفیق تر بود سه نفری بنشینند يك چیزی را تصویب کنند این درست نیست فکر بفرمائید همیشه که جناب آقای مهندس اصقبا که مورد اعتماد همه آقایان هستند مدیر عامل سازمان برنامه هستند

فانبر برای هموشه هست بنده در این زمینه پیشنهادی دارم با توجه به مسئولیت و اختیارات فوق العاده ای که بدینساله این ماده برای هیأت عامل در نظر گرفته شده و تصور میکنم با همین مختصر توضیح اکثریت محترم شاید باین پیشنهاد عطف توجهی بفرمایند و در کمیسیون برنامه رعایت این اصل بشود که آن چهار نفر دیگر با شرایطی انتخاب بشوند که بیشتر برای ما اطمینان بخش باشند پیشنهاد بنده بطور خلاصه این است که دولت

۱۶ نفر واجد شرایط به مجلس معرفی بکند و مجلس چهار نفر را از بین آنها انتخاب میکند با ضافه مدیر عامل میشود پنج نفر تا ما با اعتماد بیشتر و اطمینان خاطر بیشتر بتوانیم نحوه خرج ۴۸ میلیارد تومان را از خزانه مملکت با اختیار این پنج نفر بگذاریم (احسن).

رئیس - آقای فرهاد پور پیشنهادتان را مرحمت بفرمائید.

فرهاد پور - تقدیم کرده ام.

رئیس - نظری دیگری در ماده ۱۲ نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در ماده ۱۲: چهار نفر عضو هیأت عامل برنامه از بین ۱۶ نفر افراد واجد صلاحیت که از طرف دولت پیشنهاد میشوند وسیله مجلس شورای ملی انتخاب شوند.

ناصرقلی فرهادپور

رئیس - ماده ۱۳ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۳- وظائف هیئت عامل برنامه برقرار است:

- ۱- تصویب طرحهای اجرایی و روش اجرای آنها در مورد مصوبات هیئت عالی برنامه.
- ۲- تصویب قراردادها - هیئت میتواند برای فعالیتهای برنامه در رشته های مختلف طرح قرارداد های نمونه تصویب نماید.
- ۳- تصویب پیشنهاد های ترك منافسه و مزایده.
- ۴- تصویب پیشنهاد های از جاع بدواری و تعیین داور

و تفویض اختیار صلح و تصویب پیشنهاد های مربوط صلح و سازش.

تبصره - در مورد تغییر یا رد موضوعهای پیشنهادی هیئت عامل موظف است پس از استماع توضیحات نماینده دستگاه مربوط تصمیم مقتضی اتخاذ نماید.

رئیس - در ماده ۱۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میشود به آخر عبارت بند ۴ ماده ۱۳ اضافه شود. «در حدود مقررات» فخر طباطبائی
رئیس - ماده ۱۴ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۴ - جلسات هیئت عامل با حضور لااقل سه نفر که یکی از آنها مدیر عامل یا معاون او خواهد بود رسمیت خواهد یافت و نسبت بموضوعات مطروحه لااقل رأی سه نفر معتبر خواهد بود.

رئیس - در ماده ۱۴ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید ماده چهارده با اضافه کردن کلمه تصمیم قبل از کلمه نسبت در سطر دوم و «با» قبل از کلمه رأی در سطر سوم اصلاح شود.

با تقدیم احترام - دکتر فریور - محسن یز شکپور
رئیس - ماده ۱۵ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۵ - سازمان برنامه قبل از خاتمه هر سال ارقام اعتبارات عمرانی سال بعد را با توجه ماده ۴ با همکاری دستگاههای اجرائی تهیه و پس از تصویب هیئت عالی برنامه بر حله اجرا خواهد گذارد.

رئیس - در ماده ۱۵ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

مقام محترم ریاست عظمای مجلس شورا

با احترام پیشنهاد میکند در ماده ۱۵ بعد از کلمات «با توجه به ماده چهارم» اضافه شود «با در نظر گرفتن اولویت طرح های قابل تکمیل گذشته که در جریان اجرا است بخصوص در طرح های مربوط به بنده افضل بازدم برنامه چهارم کشور»
سر تیب پور - علی ماهیار

رئیس - ماده ۱۶ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۶ - سازمان برنامه اجرای طرح های عمرانی رایس از رسیدگی و تصویب بعهد وزارتخانه ها و دستگاه های دولتی مسئول و مؤسسات عمومی و عام المنفعه محول خواهد نمود و مساعدتهای لازم را بمنظور تجهیز و آماده نمودن این دستگاهها بعمل خواهد آورد.

برای اجرای طرح هایی که جزء فعالیت هیچیک از وزارتخانه ها و دستگاه های دولتی موجود نباشد و اداره کردن تأسیساتی که در اثر اجرای آن بوجود می آید دستگاه های مناسبی با تصویب هیئت دولت تحت نظر یکی از وزارتخانه ها یا سازمان برنامه ایجاد خواهد گردید.

رئیس - در ماده ۱۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد: خواهشمند است در سطر هفتم ماده ۱۶ اصلاحی به اینصورت اصلاح گردد.

تحت نظر یکی از وزارتخانه ها که تناسب بیشتر داشته باشد. با احترام - دکتر بهمانی

رئیس - ماده ۱۷ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۷. برنامه های عمرانی استانها و فرمانداریهای

کل و بامستقل را سازمان برنامه با توجه به نظر نمایندگان مجلسین در آن مناطق و استانداران و فرمانداران مزبور تهیه مینماید و هر سال طرح هایی از قبیل راه های فرعی و آموزشگاهها و درمانگاهها و اموز اجتماعی شهرها و روستاها - آبیاری و کشاورزی را که اجرای آنها در محل بدون احتیاج به مبالغه بمرکز امکان پذیر باشد پس از تصویب به استانداران و فرمانداران کل ابلاغ خواهد نمود تا طبق مقررات سازمان برنامه اجرا نمایند.

برای آنکه استانداران و فرمانداران کل بهتر بتوانند احتیاجات عمرانی منطقه خود را پیش بینی نموده در اجرای آنها مجهز شوند سازمان برنامه کارمندان فنی در اختیار آنها خواهد گذاشت که زیر نظر آنها انجام وظیفه نمایند.

رئیس - در ماده ۱۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در ذیل ماده ۱۷ لایحه برنامه عمرانی چهارم بصرفه ای شرح زیر اضافه شود.

تبصره - سازمان برنامه و وزارت بهداشتی مکلفند در هر حوزه انتخابیه که در حال حاضر بیمارستان وجود ندارد ساختمان و ایجاد یک بیمارستان با حداقل پنجاه تخت خواب اقدام نمایند.

با تقدیم احترام - پروفسور مخبر فرهمند - ناصر قلی فرهادپور - ابودر.

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در ذیل ماده ۱۷ لایحه برنامه عمرانی چهارم بشرح زیر اضافه شود.

تبصره - سازمان برنامه موظف است در شهرستانها و بخش هاییکه جمعیت مرکز شهرستان و بخش و توابع آن بیش از پنجاه هزار نفر جمعیت و فاقد بیمارستان میباشد نسبت بساختن بیمارستان در درجه اول اقدام نماید.
پروفسور مخبر فرهمند - حسین یوسفی - محمد اسدی - فردا پور.

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در مورد لایحه برنامه چهارم پیشنهاد مینماید اصلاحات زیر در ماده ۱۷ بعمل آید.

ماده ۱۷ - سازمان برنامه. برنامه های عمرانی استانها و فرمانداریهای کل و یا مستقل تهیه مینماید. استانداران و فرمانداران کل و یا مستقل تهیه مینماید. مقامات مذکور موظفند در موقع تنظیم برنامه همچنین در هر سال نظرات مشورتی نمایندگان هر یک از حوزه های انتخابیه مربوط را بضمیمه نظرات خود بسازمان برنامه ارسال دارند. سازمان هر سال طرح هایی از قبیل راه نمائی فرعی و .... الی آخر

۲- پاراگراف زیر بماده ۱۷ اضافه شود.

(سازمان برنامه موظف است در آغاز اجرای برنامه پنجساله چهارم گزارش کاملی از برنامه هاییکه در نظر است در طی اجرای برنامه در هر شهرستان انجام گیرد و همچنین در آغاز هر سال برنامه های مربوط به همان سال را بر حسب شهرستانها تهیه کرده بضمیمه برنامه هاییکه در سطح استان انجام خواهد گرفت برای اطلاع تقدیم مجلسین نماید.)
دکتر بزدان پناه

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید که تبصره ذیل بماده ۱۷ لایحه برنامه عمرانی کشور اضافه شود.

تبصره - عمران مناطق و نوارهای مرزی مقدم بر سایر نقاط کشور خواهد بود.

با تقدیم احترام - ابودر

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید تبصره زیر بماده ۱۷ لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور اضافه شود.

تبصره - ساختمان و ایجاد بیمارستان در مراکز شهر و بخش هاییکه جمعیت تمام شهرستان و یا بخش مربوط بیش از ۵۰۰۰۰ نفر باشد بر سایر امور عمرانی مقدم خواهد داشت. مهندس علی برومند - دکتر رضا عینی - مهندس حسن صائبی.

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید جمله: (سازمان برنامه کارمندان فنی در اختیار آنها خواهد گذاشت که زیر نظر آن انجام وظیفه نمایند) از قسمت اخیر ماده ۱۷ حذف گردد و ماده دیگری بشرح زیر به لایحه الحاق گردد.

سازمان برنامه به تأسیس دفاتر برنامه ریزی در استانها و فرمانداری های کل مبادرت خواهد نمود تا زیر نظر استاندار و یا فرمانداری کل مربوط انجام وظیفه نمایند.
محسن پز شکیپور

رئیس - ماده ۱۸ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۸ - در مورد فعالیت های عمرانی شهر داریهام و مؤسسات وابسته با آنها و مؤسسات عمومی و عام المنفعه ای که طبق قوانین کشور تشکیل شده است سازمان برنامه با رعایت اولویت شهرهایی که در وضع نامساعدی از جهت اقلیمی و جغرافیائی و مقتضیات محلی و درآمد و استفاده از کمکهای عمومی دولت قرار دارند و همچنین با در نظر گرفتن جدول اولویت طرح های مربوط بنامین آب مشروب و برق و طرح های حفاظتی و بهداشتی و تهیه مسکن و تلفن با اعطای وام و کمکهای رایگان فنی و غیر فنی مبادرت خواهند نمود.

طرح های اجرای این ماده و همچنین میزان وام و کمک بلاعوض و بهره و مدت وام طبق آئین نامه ای خواهد بود که از طرف سازمان برنامه تهیه و بتصویب کمیسیونهای برنامه و کشور مجلسین خواهد رسید.

تبصره - قراردادهائی که سازمان برنامه طبق مقررات برنامه های گذشته برای اجرای بعضی طرحها با شهرداریها منعقد نموده میتواند از تسهیلات مقرر در این ماده استفاده نمود.

رئیس - در ماده ۱۸ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در مورد لایحه برنامه چهارم پیشنهاد مینماید دو تبصره زیر بماده ۱۸ اضافه شود.

تبصره ۲- (سازمان برنامه - جواز است اقساط معوقه بدهی شهرداریها را تا پایان برنامه چهارم تقسیط نماید).
تبصره ۳- بمنظور کمک به شهرداریها سازمان برنامه در آغاز هر سال معادل بیست درصد وجوهی که از محل جانشین عوارض دروازه‌ای به هر شهرداری تعلق میگیرد از محل اعتبارات عمرانی به شهرداریهای درجه سوم به بعد پرداخت مینماید. دکتر یزدان پناه

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید تبصره دیگری بماده ۱۸ قانون برنامه بشرح ذیل اضافه شود:

تبصره - اجرای طرحهاییکه در برنامه‌های عمرانی گذشته مورد مطالعه واقع شده و مرحله تصویب رسیده نسبت بطرحهای جدید اولویت خواهد داشت.

مصطفوی - آئینی - مهندس زرآورد - دکتر نجیمی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میکنم تبصره ماده ۱۸ بصورت زیر اصلاح شود.

تبصره - شهرداریهاییکه قراردادهائی با سازمان برنامه طبق مقررات برنامه‌های گذشته برای اجرای بعضی طرحها منعقد کرده‌اند میتوانند از تسهیلات مقرر در این ماده استفاده کنند. دکتر اسفندیاری

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید که تبصره ذیل بماده ۱۸ لایحه برنامه عمرانی کشور بعنوان تبصره ۲ اضافه شود.
تبصره ۲- عمران و آبادانی شهرهای عقب افتاده مرزی و کمک مؤثر شهرداریهای آن نقاط برای شهرسازی و ایجاد عوامل شهری مخصوصاً آب و برق و اسفالت و بیمارستان مقدم بر سایر مناطق خواهد بود.

با تقدیم احترام - ابوذر

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میکنم اصلاح زیر در آخر ماده ۱۸ بعمل آید
 «کمیسو نهایی برنامه و کشور مجلسین» کمیسو نهایی برنامه و مربوط مجلسین» اصلاح گردد.
 دکتر اسفندیاری

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید ببطور آخر ماده ۱۸ بعد از کشور (آبادانی و مسکن) نیز اضافه شود.

دکتر کیسان

ریاست محترم مجلس شورای ملی

با کمال احترام پیشنهاد میشود در ماده ۱۸ لایحه برنامه چهارم عمرانی کشور در سطر چهارم قبل از (همچنین) اضافه شود «با دربرنامه دوم و سوم عمرانی کشور سهم کمتری از اعتبارات آن بوده‌اند و در نقاط مرزی قرار گرفته‌اند» با تقدیم احترام - محمداسدی

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید سطر آخر ماده ۱۸ بشرح زیر اصلاح شود:

«تصویب کمیسیون برنامه و کمیسیون مربوط مجلسین خواهد رسید»
 دکتر اعتمادی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در مورد لایحه عمرانی چهارم کشور پیشنهاد میشود در سطر آخر ماده ۱۸ پس از جمله کشور - جمله و دارائی ... اضافه شود.

با تقدیم احترام - مهندس حسن صائبی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد میشود تبصره ماده ۱۸ بشرح زیر اصلاح شود.

در مورد قراردادهاییکه سازمان برنامه طبق مقررات برنامه‌های گذشته برای اجرای بعضی طرحها با شهرداریها منعقد نموده میتواند از تسهیلات مقرر در این ماده استفاده نمود.
 با تقدیم احترام - روحانی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در تبصره پیشنهادی راجع به عدم شرکت مسئولین امور در اخذ وام و کمک‌های تأسیسات بهداشتی از اعتبارات برنامه چهارم اضافه از بطور غیر مستقیم نیز حق شرکت ندارند.
 با تقدیم احترام - محمداسدی

رئیس - ماده ۱۹ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۹- برای تشویق و بکار انداختن سرمایه گذاری خصوصی در فعالیتهای عمرانی و تولیدی که در جهت هدفهای برنامه چهارم باشد سازمان برنامه میتواند از طریق مؤسسات اعتباری و جوه لازم را بصورت وام بر اساس طرحهای مصوب در اختیار افراد و مؤسسات خصوصی بگذارد و بابت سرمایه گذاری با این مؤسسات مشارکت نماید. همچنین سازمان برنامه میتواند کمکهای فنی لازم را برای تهیه طرحهای عمرانی و تولیدی خصوصی که منطبق با برنامه چهارم باشد بعمل آورد.

رئیس - در ماده ۱۹ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)

پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

تبصره ذیل بماده ۱۹ اضافه شود:

پرداخت وامها و قبول مشارکتهای بیش از پنج میلیون ریال با تصویب هیئت عالی برنامه خواهد بود.

با احترامات، محسن یزیشکیور - دکتر فریور - دکتر عاملی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید که در ماده ۱۹ لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور سطر اول کلمات «و بکار انداختن» حذف شود.
 دکتر عدل طباطبائی

احتراماً پیشنهاد مینماید جمله زیر به آخر ماده ۱۹ اضافه شود:

«پرداخت وام برای فعالیتهای درمانی در شهر تهران ممنوع است»
 دکتر مهدب

رئیس - ماده ۲۰ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۰ - هر يك از وزارتخانه‌ها و دستگاههای

اجرائی که از اعتبارات عمرانی برنامه چهارم استفاده میکنند باید بمنظور تهیه طرحهای عمرانی دفتری برای طرح ریزی ایجاد نمایند.

سازمان برنامه میتواند تهیه طرحهای عمرانی را مستقیماً عهده دار گردد و با بوزارتخانه‌ها و دستگاههای دولتی و مؤسسات عمومی و عام المنفعه محول و در صورت ضرورت در تهیه طرحها به آنها کمک نماید.

رئیس - در ماده ۲۰ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
 پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در مورد لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور پیشنهاد میشود:

در سطر دوم ماده ۲۰ پس از کلمه «تهیه» اضافه شود و اجرای ...

با تقدیم احترام - مهندس حسن صائبی
 رئیس - ماده ۲۱ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۱ - دستگاههای اجرائی مکلفند در پیشرفت طرحهای عمرانی عملیات مستمر و غیر مستمر مراقبت دائم بعمل آورند و منظمآ گزارش‌هایی بسازمان برنامه بدهند سازمان برنامه از جهت رعایت دستورالعملها و مقررات برنامه و پیشرفت طرحها طبق برنامه کار و تطبیق عملیات با مشخصات و عدم تجاوز از اعتبارات مصوب طرح نظارت خواهد نمود.

نظارت در اجرای طرحهایی که توسط اشخاص و مؤسسات خصوصی انجام میشود در سازمان برنامه طبق ماده ۱۹ از راه مؤسسات اعتباری به آنها وام میدهد بنمایند گئی از طرف سازمان برنامه توسط مؤسسات اعتباری مزبور بعمل خواهد آمد و سازمان برنامه در موارد لازم مستقیماً نظارت خواهد نمود.

رئیس - در ماده ۲۱ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
 پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در ماده ۲۱ سطر دوم بجای و منظم (هر شش ماه یکبار بطور دقیق و کامل) گنجانده شود.
د کتر فریور - محسن یزشکیور

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترم آیین پیشنهاد مینماید که در ماده ۲۱ لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور در جمله آخر (در موارد لازم) حذف شود و جمله (نظارت سازمان برنامه الزامی میباشد) اضافه گردد.
با عرض تشکر - د کتر میرعلا
رئیس - ماده ۲۲ قرائت میشود

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۲ - بر ای انجام مطالعات فنی و تهیه برآوردها و نقشه ها و نظارت فنی در اجرای طرحها در مواردی که ضرورت ایجاب میکند سازمان برنامه میتواند با مهندسين مشاور و ديگر کارشناسان (اعم از اشخاص يا مؤسسات) قرارداد منعقد در هر مورد که صلاح بدانند انعقاد قرارداد را بدستگاههای اجرائی محول کند تشخیص صلاحیت مهندسين مشاور بنا کارشناسان باید با موافقت قبلی هیئت عالی برنامه بعمل آید.

رئیس - در ماده ۲۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
پیشنهادهای رسیده قرائت میشود

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در ماده ۲۲ در سطر دوم بجای مواردی نوشته شود موارد مهمی و در سطر پنجم پس از کارشناسان اضافه شود و نیز ضرورت احاله امر به آنان ...
محسن یزشکیور - د کتر عاملی - د کتر فریور

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

با کمال احترام پیشنهاد مینماید تبصره زیر بماده ۲۲ اضافه شود:

تبصره - سازمان برنامه نمیتواند با مهندسين

مشاور و ديگر کارشناسان (اعم از اشخاص يا مؤسسات) که مطالعات گذشته آنها بعلل فنی قابل اجرا نیست مجدداً قرارداد منعقد کند: با تقدیم احترامات - مهندس افراسیاب کیا
رئیس - ماده ۲۳ قرائت میشود

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۳ - سازمان برنامه و دستگاههای اجرائی

در مورد اجرای طرحهای عملیات عمرانی غیر مستمر تابع آئین نامه های حسابداری و معاملاتی خواهند بود که بنابه پیشنهاد سازمان برنامه بتصویب کمیسیونهای دارائی و بر نامه مجلسین خواهد رسید آئین نامه های حسابداری و معاملاتی عملیات عمرانی مستمر از طرف وزارت دارائی و سازمان برنامه تهیه و بتصویب کمیسیون دارائی مجلسین خواهد رسید.

تبصره - سازمان برنامه میتواند در مورد طرحهاییکه بتخصیص سازمان ماهیت و طرز اجرای آن ایجاب میکند تبعیت از آئین نامه ها و مقررات خاص دستگاههای اجرائی را تصویب نماید.

رئیس - در ماده ۲۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
پیشنهادهای رسیده قرائت میشود

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در ماده ۲۳ سطر سوم بجای کمیسیونهای دارائی و برنامه نوشته شود کمیسیونهای مربوط و در سطر آخر پس از کمیسیون دارائی (و برنامه) و دادگستری) اضافه شود.

د کتر فریور - محسن یزشکیور

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در مورد لایحه برنامه چهارم پیشنهاد مینماید تبصره ماده ۲۳ حذف گردد
د کتر یزدان پناه
رئیس - ماده ۲۴ قرائت میشود

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۴ - سازمان برنامه هر سه ماه گزارشی از بشرات عملیات برنامه را تسلیم نخست وزیر خواهد نمود. سازمان برنامه منتهی تا سه ماه پس از پایان هر سال گزارش جامعی از فعالیتهای عمرانی که از شروع برنامه چهارم تا پایان سال مزبور صورت گرفته و به انضمام صورت حسابی از درآمدها و پرداختهای دوره مزبور برای تقدیم مجلسین به نخست وزیر تسلیم مینماید. در این گزارش توجه خاصی نسبت به این موضوع که هدفهای برنامه تا چه حد تحقق یافته است خواهد شد.

رئیس - در ماده ۲۴ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
پیشنهادی نرسیده ماده ۲۵ قرائت میشود

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۵ - دستگاههای اجرائی مکلفند منظم کلیه ارقام و اطلاعاتی را که برای تهیه گزارشهای موضوع مواد ۲۴ و ۲۷ این قانون ضروری است سازمان برنامه تسلیم دارند و کلیه اوراق و اسناد هزینه و دفاتر مربوط به اجرای طرحها را در اختیار سازمان مزبور بگذارند و بنابر نظارت و رسیدگی دقیق راز هر حیث فراهم سازند.

در صورت تخلف دستگاههای اجرائی از مقررات این ماده و ماده ۲۱ و تأخیر و مسامحه در انجام کار سازمان برنامه اقدام لازم را معمول و در صورت اقتضا از پرداخت وجه برای اجرای بقیه عملیات طرحها بدستگاههای مربوط خودداری مینماید و این عملیات را بنحوی که مقتضی بداند به اتمام خواهد رسانید و مراتب را به نخست وزیر گزارش خواهد داد که نسبت به موارد تخلف و تخطی متخلف اقدام نماید.

در مواردیکه پرداخت هزینه های عملیات عمرانی توسط وزارت دارائی بعمل می آید سازمان برنامه موارد تخلف و نظرات خود را بوزارت دارائی اطلاع خواهد داد تا اقدامات لازم از طرف آن وزارت بعمل آید.

رئیس - در ماده ۲۵ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)
پیشنهادت رسیده قرائت میشود

(بشرح زیر خوانده شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد میشود ماده ذیل به فصل ششم لایحه برنامه چهارم اضافه شود.
سازمان برنامه و سازمانهای مأمور اجرای طرحهای عمرانی کشور مکلفند برای اجرای برنامه های عمرانی، بهداشتی، آموزشی اجتماعی و عمران شهری در بخشها، شهرستانها و استانها به ترتیب اولویت قائل شوند.

با تقدیم احترام - روحانی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در مورد لایحه برنامه عمرانی چهارم پیشنهاد مینماید قسمت دوم ماده ۲۵ به شرح زیر اصلاح شود.

ماده ۲۵ - در صورت تخلف دستگاههای اجرائی از مقررات این ماده و ماده ۲۱ و تأخیر و مسامحه در انجام کار سازمان برنامه اقدام لازم را معمول و در صورت اقتضا از پرداخت وجه برای اجرای بقیه عملیات طرحها بدستگاههای مزبور خودداری نموده و بقیه عملیات را طبق برنامه پیشرفت کار پیش بینی شده در طرح به نحوی که مقتضی بداند به اتمام خواهد رسانید الی آخر ...

با تقدیم احترام - مهندس صائبی - مهندس عسکرت
رئیس - ماده ۲۶ قرائت میشود

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۶ - هیئت حسابرسی برنامه مر کب خواهد بود از سه نفر حسابرس بانجر به بصیر که دونفری از آنان از طرف مجلس شورای ملی از میان فهرست ۶ نفری و یک نفر دیگر از طرف مجلس سنا از میان فهرست سه نفری که دولت باز کر سابق و تحصیلات هر يك از آنها پیشنهاد مینماید برای مدت پنج سال از شروع سال دوم برنامه انتخاب میشوند و تا انتخاب جانشین خود به این سمت باقی خواهند ماند در صورت احراز عدم صلاحیت یا فوت یا استعفا هر يك از اعضای هیئت مزبور جانشین او بترتیب مقرر در فوق از طرف مجلس شورای ملی یا مجلس سنا انتخاب خواهد شد.

حقوق و مزایای اعضای هیئت حسابرسی برنامه از طرف هیئت وزیران تعیین و از محل بودجه اداری سازمان برنامه پرداخت خواهد شد. اعضای هیئت حسابرسی موظفاً انجام خدمت نموده و جز انجام این وظیفه حق ندارند هیچ نوع شغل یا سمت دولتی یا غیر دولتی دیگر داشته باشند.

تبصره - در سال اول برنامه چهارم حسابرسان آخرین سال برنامه سوم رسیدگی بحساب آن برنامه را به اتمام خواهند رسانید.

رئیس - در ماده ۲۶ نظری نیست؟ آقای روحانی فرمایشی دارید بفرمائید.

روحانی - بنده از همین جا سؤال میکنم آقای دکتر کاظم زاده توضیح بفرمایند اگر یک نفر استعفاداد یک نفر پیشنهاد میکنند به مجلس یا دو نفر.

رئیس - آقای دکتر کاظم زاده بفرمائید توضیح بدهید.

دکتر کاظم زاده - بنده متوجه نشدم چه فرمودند؟

نمایندگان - ایشان متوجه سؤال نشدند.

رئیس - آقای روحانی سؤال کردند اگر یک نفر استعفا داد بجای او یک نفر پیشنهاد میشود یا دو نفر.

دکتر کاظم زاده - در لایحه روشن نیست.

رئیس - آقای روحانی اگر لازم است پیشنهاد بفرمائید که اصلاح بشود.

روحانی - پیشنهاد تقدیم میکنم.

رئیس - پیشنهاد ماده ۲۶ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد میشود ماده ۲۶ طوری اصلاح شود

که اگر حسابرسان بعلمت عدم صلاحیت یا فوت یا استعفا کاسته شود برای جانشین آن عده دو برابر به مجلس پیشنهاد شود.

و نیز گنجانده شود حسابرسان منتخب در مورد عملیاتی که

احیاناً برخلاف قوانین مربوط انجام دهند در حکم مأموران

دولت بوده و در دیوان کیفر تحت تعقیب قرار خواهند

گرفت.

باتقدیم احترام - روحانی

رئیس - ماده ۲۷ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۷ - سازمان برنامه حسابهای نهائی عملیات

بخرداراضی (اعم از دائر و بائر) و ابنیه و تأسیسات متعلق با افراد یا مؤسسات خصوصی پیدا شود بطریق زیر عمل خواهد شد.

۱ - هر گاه نسبت به بهای اراضی و ابنیه و تأسیسات بین مقامات اجرا کننده طرح و مالک توافق حاصل نشود یا بوسیله هیئتی مرکب از وزیر کشور - دادستان کل - مدیر کل ثبت یا نمایندگان آنها با توجه بنظر کارشناسان فنی تعیین خواهد شد در رأی هیئت قطعی است.

در مورد املاک مزروعی و زیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی بجای وزیر کشور خواهد بود.

۲ - مملک تعیین قیمت عبارتست از بهای عادلانه اراضی و ابنیه و تأسیسات مشابه واقع در حوزه عملیات در سال قبل از تاریخ تصویب طرح.

۳ - پرداخت قیمت اراضی و ابنیه و تأسیسات بمالك آن بر اساس قیمت عادلانه فوق به اضافه پنج درصد آن خواهد بود. اگر مالك در محل ساکن باشد علاوه بر پنج درصد فوق ده درصد بقیه عادلانه افزوده خواهد شد و هر گاه عمر

انفائه و منحصراً در آمد همان ملك متصرفی باشد یا نژده درصد دیگر از این بابت به او پرداخت خواهد گردید.

۴ - در مورد املاک مزروعی طبق تبصره ۲ ماده نوزدهم قانون اصلاحی قانون اصلاحات ارضی مصوب

۴۰/۱/۱۹ اقدام و علاوه بر آنچه طبق بندهای ۲ و ۳ فوق سالک پرداخت میشود معادل پانزده درصد قیمت عادلانه مذکور در بند ۲ فوق بین زارعین و خوش نشینان و

بزرگانی که محل را ترک مینمایند به نسبت تعداد عائله تحت تکفل آنها تقسیم خواهد شد.

۵ - در صورتیکه طبق نظر اداره اصلاحات ارضی و تعاون روستائی محل زارعین حقوقی در آن ملك داشته باشند حقوق زارعین ذیمنفع از قیمت ملك کسر و بذوی الحقوق پرداخت و بقیه بمالك پرداخت خواهد شد.

۶ - تصرف اراضی و ابنیه و تأسیسات بعد از پرداخت تساقط معین شده بمالك یا تودیع آن در صندوق حسابداری در گستره محل مجاز و نسبت به املاک موقوفه ای که لزوم آنها مجاز نیست بطریق اجاره طویل المدت یا تبدیل باحسن استفاده خواهد شد.

۷ - در صورتیکه مالك به انتقال ملك و تحویل آن رضایت ندهد پس از سپردن قیمت ملك در صندوق حسابداری داد گستره دادستان محل از طرف او سند انتقال ملك مورد نظر را امضاء و طرف یکماه به تخلیه قطعی ملك مذکور اقدام مینماید.

۸ - اراضی واقع در خارج از محدوده شهرها که در مسیر راههای اصلی یا فرعی و یا خطوط مواصلاتی و برق و معجاری آب و لوله های گاز و نفت قرار میگیرد باز عایت حریم مورد لزوم که طبق تصویب نامه هیئت وزیران معین خواهد شد از طرف دولت مورد استفاده واقع میشود و از بابت این حق از تفاق وجهی پرداخت نخواهد شد.

در صورتیکه مستحقات و اعیانی وجود داشته باشد که بر اثر احداث تأسیسات فوق الذکر از بین برود و یا خساراتی به آنها وارد شود مؤسسات دولتی مربوط باید قیمت اعیانی از بین رفته را طبق مقررات این قانون بپردازند و یا خسارات وارده بکلیه ذوی الحقوق را جبران کنند.

رئیس - در ماده ۲۹ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در مورد لایحه عمرانی چهارم پیشنهاد مینمائیم در آخر بند ۶ ماده ۲۹ جمله زیر اضافه شود.

در هر حال حقوق زارعین صاحب نسق از محل مال الاجاره سالیانه پرداخت خواهد شد.

مهندس صائبی - مهندس عترت

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احترماً پیشنهاد مینمائیم در لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور فصل هشتم ماده ۲۹ اصلاحات زیر بعمل آید:

۱ - در بند يك سطر سوم بعد از کلمه نمایندگان محل بجای کلمه آنها نوشته شود آنان و جمله با توجه بنظر کارشناسان فنی معلوم نگردد است که تعداد این کارشناسان چند نفر و از طرف چه مقامی تعیین میشوند این مطلب هم در شور دوم روشن گردد در سطر پنجم بعد از کلمه روستائی

افزوده شود یا نماینده او و در سطر ششم بعد از کلمه کشور نوشته شود و با نماینده او .

۲ - بند ۳ به این شرح نوشته شود :

پرداخت قیمت اراضی و ابنیه و تأسیسات بمالک آن بمیزان قیمت عادلانه مذکور در بند ۲ این ماده به اضافه پنج درصد آن خواهد بود اگر محل مورد تصرف منزل مسکونی مالک باشد قیمت عادلانه به اضافه پانزده درصد آن به او پرداخت خواهد شد و چنانچه ممر اعاشه مالک منحصر بدرآمد ملک منصرفی باشد قیمت عادلانه به اضافه سی درصد به او پرداخت میگردد .

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید در سطر دوم بند ۳ ماده ۲۹ بجای کلمه اگر مالک در محل ساکن باشد عبارت ذیل نوشته شود اگر مالک در محل ملک خود ساکن باشد .

باتقدیم احترام - مهندس زرآور

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در مورد لایحه برنامه چهارم پیشنهاد مینماید عبارت زیر در آخر بند دو ماده ۲۹ اضافه شود : (ولی پرداخت حق ریشه بار عایت مقررات به زارعین مربوط بلامانع است) .

دکتر یزدان پناه

رئیس - ماده ۳۰ قرائت میشود

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۰ - اضافه ارزشی که در نتیجه اجرای عملیات عمرانی توسط مقامات اجرا کننده طرح اعم از وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و وابسته بدولت و همچنین شهرداریها در املاک خصوصی واقع در حوزه آن عملیات وبدون سعی و عمل مالک حاصل میگردد مشمول مقررات زیر خواهد بود .

افزافه ارزش عبارتست از تفاوت بین قیمت ملک اعم از دائر و بایر در سال قبل از تاریخ تصویب طرح و قیمت آن در تاریخ شروع بهره برداری از تأسیسات ایجاد شده .

۱ - هر گاه تفاوت حاصله بیست درصد یا کمتر از

آن باشد مالک از پرداخت حق اضافه ارزش معاف است و از مازاد بیست درصد نصف آن متعلق بدولت یا شهرداری محل خواهد بود .

۲ - اعیانی و اراضی زراعتی که در آغاز برنامه عمرانی چهارم سابقه زراعت داشته تا وقتیکه زراعت نمیشود و باغات تا وقتیکه مالک استفاده محصول از آن مینماید از پرداخت اضافه ارزش معاف است و در صورتیکه مالک اراضی زراعتی و باغات از آبیکه در اثر عملیات عمرانی بدست آمده بمقدار بیشتری استفاده نماید آب بهای مناسبی خواهد پرداخت .

برای تعیین حدود اراضی که مشمول پرداخت حق اضافه ارزش میشود و تشخیص اضافه ارزش و میزان آن کمیسیون مرکب از نماینده قضائی دادگستری محل و رئیس ثبت و رئیس اصلاحات ارضی و تعاون روستائی یا نمایندگان آنها با حضور مالک یا نماینده او و در صورت عدم حضور مالک یک نفر معتمد محل و نماینده مقامی که عملیات عمرانی را انجام داده است تشکیل خواهد شد و نظر این کمیسیون قاطع خواهد بود .

مالک میتواند اضافه ارزش تعیین شده را در مدت پنجسال به اقساط مساوی سالانه پرداخت کند یا مقداری از اراضی خود را که قیمت آن معادل اضافه ارزش است تحویل دهد .

هر گاه مالک از پرداخت تمام یا بعضی اقساط و یا تحویل اراضی امتناع کند دادستان شهرستان محل یا نماینده قضائی او به تشخیص کمیسیون فوق از طرف اوسند انتقال آن مقدار از اراضی را که قیمت آن معادل حق دولت یا شهرداری محل از اضافه ارزش باشد برای واگذاری بدولت یا شهرداری امضاء خواهد کرد .

۳ - انجام عملیات لوله کشی آب آشامیدنی - برق مؤسسات فرهنگی و بهداشتی و امثال آن موجب مطالبه اضافه ارزش از املاک واقع در حوزه آن عملیات نخواهد بود .

۴ - موقوفات عام از پرداخت حق اضافه ارزش معاف است .
رئیس - در ماده ۳۰ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد)
پیشنهادهای رسیده قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

لایحه برنامه عمرانی چهارم ماده ۳۰

پیشنهاد مینماید در سطر سوم ماده ۳۰ بجای «واقع در حوزه آن عملیات» نوشته شود : «واقع در حرم یکصد متری آن عملیات»

باتقدیم احترامات - سر لشکر هما یونی - دکتر اسفندیاریگانگی - دکتر صالحی - معیری - شاخوئی - پنهان - دکتر امین .

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترم‌اً در مورد لایحه عمرانی برنامه چهارم پیشنهاد مینماید :

در بند ۳ از ماده ۳۰ پس از جمله لوله کشی آب آشامیدنی عبارت «راه سازی» اضافه شود .

مهندس صائبی - مهندس عنقرت

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید در لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور فصل هشتم ماده ۳۰ اصلاحات زیر بعمل آید :

۱ - در بند ۲ در سطر هفتم بعد از کلمه کمیسیونی نوشته شود طرف مدت حداکثر شش ماه بعد از تاریخ اتمام طرح .

۲ - در بند ۳ سطر اول بعد از کلمه برق نوشته شود نکالت - جاده های اصلی و فرعی . کمالوند

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در بند ۳ در ماده ۳۰ لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور بعد از کلمه برق کلمه اسفالت اضافه شود .
دکتر صاحبقلم

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد : بند ۳ از ماده ۳۰
پیشنهاد مینماید در سطر دوم بند ۳ از ماده ۳۰ بعد

از « بهداشتی » اضافه شود « راه های اصلی و فرعی » و امثال آن . الخ

با تقدیم احترامات - سر لشکر هما یونی - دکتر اسفندیاریگانگی - دکتر صالحی - دکتر امین - معیری - رئیس - ماده ۳۱ قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۱ - دستگاههای تابعه دولت و دستگاهها و شرکتهای دولتی مجاز نیستند بدون موافقت قبلی وزارت دارائی و سازمان برنامه برای گرفتن وام و یا اعتبار از مؤسسات خارجی اقدام کنند و یا برای گرفتن کمک فنی خارجی تمهیداتی بنمایند .

رئیس - در ماده ۳۱ نظری نیست ؟ (اظهاری نشد)
پیشنهاد رسیده قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترم‌اً چون عبارت ماده ۳۱ لایحه برنامه چهارم ظور است که ممکن است تصور شود با موافقت وزارت دارائی و یا سازمان برنامه میشود از خارج وام گرفت و یا تمهیداتی کرد پیشنهاد میشود ذر عبارت ماده مذکور تجدید نظر و بصورتی اصلاح شود که این ابهام برطرف گردد .
باتقدیم احترام - روحانی

رئیس - ماده ۳۲ قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۲ - سازمان برنامه مسئول تصفیه حساب برنامه های گذشته و وصول مطالبات و پرداخت دیون آن

مسئمتند . کلیه هزینه ها و تعهدات و دیون که برای اجرای طرحهای برنامه های گذشته بشرح زیر ایجاد شده است از محل اعتبارات منظور در این قانون پرداخت خواهد شد :

الف - هزینه های اجرائی و تعهدات و دیون مربوط بعملیات طرحهایی که در آخر اسفند ماه ۱۳۴۶ در حال اجراء بوده است .

ب - تعهدات و دیون مربوط بطرحهای خاتمه یافته تا آخر اسفند ماه ۱۳۴۶ سایر دیون سازمان برنامه مانند

دیون مربوط به هزینه‌های اداری و با آنچه پس از رسیدگی بحساب‌های برنامه‌های گذشته تعیین شده و میشود و مربوط بطرح خاص نیست و یادبویونیکه در اثر حکم مراجع قانونی ایجاد شده و میشود از محل درآمد برنامه پرداخت خواهد شد بدون اینکه اعتبارات عمرانی منظور در این قانون را تقلیل دهد.

رئیس - در ماده ۳۲ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادت رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)
ریاست معظم مجلس شورای ملی

با کمال احترام پیشنهاد مینماید بماده ۳۲ بند پ شرح زیر اضافه شود:

سازمان برنامه موظف است کلیه طرح‌های عمرانی کشوری را که در دوره برنامه‌های اول و دوم و سوم مطالعه شده در هر مرحله که میباشد در دوره برنامه چهارم با حق اولویت اجراء و اتمام نماید.
چنانچه طرح‌هایی از برنامه گذشته قابل اجراء نیستند باز کر دلیل در سال ۱۳۴۷ به مجلس گزارش شود.
مهندس افراسیاب کیا

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینمایم در لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور در فصل هشتم ماده ۳۲ اصلاحات زیر بعمل آید.
۱ - در سطر سوم ماده ۳۲ بجای برنامه‌های نوشته شود و عملیات عمرانی.

۲ - در سطر اول بند الف بعد از کلمه بعملیات اضافه شود عمرانی و...
کمالوند
رئیس - ماده ۳۳ قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۳۳ - دولت میتواند تأسیسات انتفاعی و تولیدی را که در اثر اجرای برنامه‌های گذشته و این برنامه بوجود آمده و یا خواهد آمد اعم از تمام شده و یا در هر مرحله احداث کلان یا قسمتی از آنها را پیشنهاد

دستگاه ایجاد کننده یا اداره کننده این تأسیسات به اشخاص حقیقی یا حقوقی ایران بفروش برساند.

رئیس - در ماده ۳۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد میشود در مورد ماده ۳۳ موضوع کارخانجات که طبق تصویب ملی پشتوانه اصلاحات ارضی است و سایر تأسیسات انتفاعی و تولیدی که تحصیل اجازه برای فروش میشود بترتیبی که حداکثر منافع دولت تأمین باشد عمل شود.

با تقدیم احترام - روحانی -
رئیس - ماده ۳۴ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۴ - اختیارات صاحبان سهام متعلق بسازمان برنامه در شرکت‌های تابعه آن سازمان با مدیر عامل سازمان برنامه میباشد که طبق سیاست کلی که از طرف هیئت عالی برنامه تعیین میشود اقدام نماید.

رئیس - در ماده ۳۴ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) ماده ۳۵ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۵ - سازمان برنامه میتواند بترتیبی که بموافقت بانک مرکزی خواهد رسید عملیات بانکی مربوط بخود یا مؤسسات تابعه را بوسیله بانک اعتبارات صنعتی انجام دهد و تمام یا قسمتی از وجوه مربوط را در بانک مزبور نگاهداری نماید.

رئیس - در ماده ۳۵ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) ماده ۳۶ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۶ - هزینه‌های اداری و استخدامی سازمان برنامه از محل درآمد برنامه تأمین و بتصویب کمیسیون برنامه مجلس شورای ملی میرسد و در بودجه کل کشور منظور خواهد شد.

رئیس - در ماده ۳۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)
ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینمایم در لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور در فصل هشتم مربوط بمقررات مختلف بعد از ماده ۳۶ ماده زیر بعنوان ماده ۳۷ اضافه شود و مواد ۳۷ و ۳۸ بعدی بشود مواد ۳۸ و ۳۹.

ماده ۳۷ - دستگاه‌های اجرایی طرح‌های برنامه عمرانی چهارم کشور مکلفند تدابیری اتخاذ نمایند تا مقاطعه کارانیکه با شرکت در مناقصات برنده انجام طرحها میشوند نتوانند اجرای طرحی را که برنده شده اند بشخص و یا شرکت دیگری واگذار کنند. همچنین اگر مقاطعه کاری در رأس موعد تعهدات خود را انجام نداد علاوه بر ضبط ضمانت‌هاییکه از او گرفته شد فوراً خلع بسد شود و تا آخر برنامه چهارم کار دیگری به او داده نشود.

کمالوند

رئیس - ماده ۳۷ قرائت میشود.
(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۷ - دولت مکلف است ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون لایحه تشکیلات دائمی برنامه ریزی کشور را تهیه و بمجلسین تقدیم نماید.

رئیس - در ماده ۳۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادت رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)
ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید که در ماده ۳۷ لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور بجای کلمات «... لایحه تشکیل دائمی برنامه ریزی کشور...» کلمات «... لایحه تشکیلات برنامه ریزی کشور...» ذکر شود.

دکتر عدل طباطبائی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میشود در ماده ۳۷ پس از کلمه (تشکیلات دائمی برنامه ریزی) و بودجه ریزی اضافه شود.

دکتر مهدوی
رئیس - ماده ۳۸ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۸ - آئیننامه‌های اجرایی قانون ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط دولت تهیه و پس از تصویب کمیسیونهای مذکور در این قانون قابل اجراء خواهد بود.

تا زمانیکه آئیننامه‌های مزبور بتصویب نرسیده آئیننامه‌های اجرایی قانون بر نامه سوم بقوت خود باقی است.

رئیس - در ماده ۳۸ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای الحاقی قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً بنا بر اینکه در برنامه دولت مسئله صنایع کشتی سازی در کشور در برنامه چهارم رسماً اعلام نمودند معهداً در برنامه چهارم که اینجانب مطالعه نمودم چنین امری مشاهده نمودم خواهشمند است مقرر فرمائید برای رسیدگی در کمیسیون اقدام شود.

با عرض تشکر - دکتر بهبهانی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل بلایحه برنامه عمرانی چهارم کشور اضافه شود.

سازمان برنامه مجاز است طرح‌های عمرانی و درمانی مؤسسات عام المنفعه را مستقیماً پذیرفته و پس از تصویب اعتبار اجرای آنها از مواد مربوط بودجه برنامه چهارم تأمین و به اختیار مؤسسات مذکور بگذارد.

دکتر خطیبی

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

پیشنهاد میشود ماده زیر بقانون برنامه چهارم اضافه شود:

ماده - سازمان برنامه و وزارت آبادانی و مسکن مکلف است با توجه بوضع مالی و کادر و تجهیزات فنی نسبت بتجدید طبقه بندی پیمانکاران اقدام نماید. چنانچه پیمانکار

و مهندسین مشاور در انجام عملیات تهیه و اجرای طرحهای عمرانی نعلل و رزیده و در موعد مقرر منعقد در قراردادها نسبت به تحویل کارهای عمرانی اقدام ننمایند صلاحیت بیمائکاری و مشاوری آنان برای تمام مدت برنامه چهارم لغو خواهد شد
با تقدیم احترام - دکتر زعفرانلو

ریاست معظم مجلس شورای ملی

با کمال احترام پیشنهاد مینماید، تبصره های زیر بصورت تبصره الحاقی در پایان لایحه اضافه شود:
تبصره ۱- اعتباری که برای ساختن و اداره بیمارستان از طریق وام در اختیار گروههای پزشکی گذارده میشود بشرح زیر منظور شود:

۱- هیچیک از مسئولین دستگاههای دولتی که مسئولیتی در دستگاههای بهداشتی و درمانی و ناسازمانهای اعتباری این برنامه را دارند به هیچ نحوی از انحاء حق مشارکت در گروههای وام گیرنده را ندارند مگر این که از سمت های خود استعفا دهند.

تبصره ۲- در بخش ها و شهرستانهایی که در طی سال اول برنامه هیچیک از گروههای واجد شرایط پزشکی داوطلب گرفتن وام تأسیس بیمارستان در آن نشود دولت موظف است اقدام بتأسیس بیمارستان نماید.

با تقدیم احترام - محمداسدی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

با کمال احترام پیشنهاد مینماید تبصره زیر بصورت الحاقی به برنامه چهارم اضافه شود.

چون از نحوه ی بیانات جناب آقای دکتر پرتو اعظم مدافع برنامه چهارم و بعقیده اینجناب و اکثر نمایندگان دیگر معلوم گردید در تهران بقدر کافی بیمارستان موجود است و از طرف دیگر اکثر شهرستانهاو بخش های کشور از داشتن بیمارستان محروم هستند علیهذا پیشنهاد مینماید اعتباری که برای ایجاد چهار هزار تخت خواب در بخش خصوصی در اختیار گروههای پزشکی در برنامه چهارم منظور شده است منحصر آرد شهرستانها منظور شده و برای تهران منظور نگردد زیرا بدین ترتیب شهرستانها

و بخش های بدون بیمارستان از این کمکمک بنحو احسن برخوردار خواهند شد.
دکتر رفعت

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میکنم جمله زیر به آخر فصل چهاردهم بهداشت و بهداری (لایحه چاپی شماره ۲۴۳-۹/۱۲/۳) صفحه چهل اضافه شود:

جمع کمک (بهر عنوان) به بخش خصوصی در برنامه چهارم جهت سرمایه گذاری در تهران و شعاع ۷۵ کیلومتری آن در قسمت های بهداشتی و درمانی نباید از نیم درصد (۵/۱۰) کل مبلغی که برای مقاصد فوق الذکر پیش بینی شده باشد میشود تجاوز کند.
دکتر اسفندیاری

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد میکند جمله زیر به آخر فصل چهاردهم (بهداشت و بهداری) علاوه شود:

کلیه کمک های بهداشتی و درمانی (از هر قبیل) از برنامه چهارم به بخش خصوصی در تهران و در شعاع ۷۵ کیلومتری آن ممنوع است.

داود امینی - حسین یوسفی - دکتر شریعت - دکتر اسفندیاری - ناصر بهبهانی - منصور کلانتری - صادق سمعی - دکتر ابراهیمی - محمد اسدی - فخر طباطبائی - محمد فضائی - دکتر محقق - پرفیور مخبر فرهمند - دکتر رفعت - فرهاد پور - جاماسبی - مروی - دکتر سعید حکمت - آموزگار - موقر - ابوذر

ریاست محترم مجلس شورای ملی

چون در لایحه پیشنهادی بعضی از مواد به ترتیب اعداد و بعضی به ترتیب حروف الفبا نوشته شده پیشنهاد مینماید یکی از اشقوق مزبور در نظر گرفته شود.
دکتر فریور - دکتر عاملی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد میشود بدهی شهرداریهای درجه چهار بابت امور مربوط به برنامه دوم بخشیده و بحساب هزینه منظور شود.
با تقدیم احترام - روحانی

۱۳۴۶ مطرح و مورد شور واقع و به تصویب مجلس سنا رسید.

اینک لایحه قانون مزبور که اصلاح شده به پیوست ارسال میشود.

رئیس مجلس سنا - مهندس شریف امامی

رئیس - اصلاحات مجلس سنا به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۴ - قرائت دستور و تعیین موقع جلسه بعد -

ختم جلسه

رئیس - دستور جلسه آینده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

دستور جلسه ۴۱

روز پنجشنبه ۱۰/۱۲/۱۳۴۶

۱- گزارش شورای اول تربیت مامای روستائی.

شماره چاپ ۲۴۶

۲- گزارش شور دوم موافقت نامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی اردن و دولت جمهوری سوسیالیستی رومانی.
شماره چاپ ۲۴۷

۳- گزارش شور اول موافقت نامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری ملی بلغارستان
شماره چاپ ۲۴۸

رئیس - چون فردا تعداد زیادی از کمیسیونهای مجلس لوابخی در دستورشان هست که باید رسیدگی کنند با اجازه خانها و آقایان جلسه را ختم می کنیم جلسه آینده ساعت ۹ صبح روز پنجشنبه موکول میشود که ابتدا چند لایحه که در دستور هست رسیدگی میشود و بعد لایحه متمم بودجه مطرح خواهد شد.

(ساعت ۶-۱ ظهر جلسه ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - مهندس عبداللہ ریاضی

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی
محترماً پیشنهاد مینماید ماده ذیل در لایحه برنامه عمرانی چهارم کشور اضافه گردد دولت مکلف است اعتبارات عمرانی بر نامه چهارم مندرج در فصل چهارم قسمت بهداشت و بهداری که در بندهای ۲ و ۳ بمبلغ ۱۰/۴۰۰ هزار میلیون ریال منظور شده بشرح زیر تقسیم گردد.

۱- خدمات درمانی استان مرکزی ۱۵۷۰ هزار میلیون

۲- سایر شهرستانها ۶۲۸۰

۳- خدمات مختلط درمانی و بهداشتی

استان مرکزی ۵۱۰

۴- خدمات مختلط درمانی و بهداشتی

سایر شهرستانها ۲۰۴۰

با تقدیم احترام - شکرالله بختیاری پور - پور بابائی -

مهندس سهم الدینی - صالح شاخوئی

رئیس - لایحه و پیشنهادات برای شور دوم به

کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود

۴ - اعلام وصول و قرائت بک فقره لایحه قانونی

از مجلس سنا

رئیس - لایحه ای از مجلس سنا رسیده است برای اطلاع مجلس قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۲ (جنیک) در خصوص لایحه شماره ۱۰۲۶۴۸-۶/۱۰/۱۳۴۶ دولت راجع به اصلاح تبصره ماده ۴۰۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی که ضمن مرقومه شماره ۶۶۲/۲۶۹۳-ق-۱۳۴۶/۱۱/۸ از آن مجلس محترم به مجلس سنا ارسال شده بود در جلسه روز دوشنبه ۷ اسفندماه